

Møte onsdag den 18. mai 2011 kl. 12

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 87):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representantene Karin S. Woldseth, Anna Ljunggren, Ivar Kristiansen, Jan Arild Ellingsen og Anne Marit Bjørnflaten, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger en rekke permisjonssøknader:

- fra representantene Bendiks H. Arnesen og Rigmor Andersen Eide om permisjon i tiden fra og med 18. mai til og med 20. mai, og fra representanten Janne Sjelmo Nordås om permisjon i dagene 19. og 20. mai – alle for å delta i den femte Barents parlamentarikerkonferanse i Luleå
- fra representantene Ingebjørg Godskesen og Torfinn Opheim om permisjon i tiden fra og med 18. mai til og med 20. mai, og fra representanten Torgeir Trældal om permisjon i dagene 19. og 20. mai – alle for å delta i studietur med Nordisk Råd til Pskov i Russland.

Disse søknader foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Fra første vararepresentant for Nordland fylke, Jon Øyvind Odland, foreligger søknad om å bli fritatt for å møte i Stortinget under representanten Janne Sjelmo Nordås' permisjon i dagene 19. og 20. mai, av velferdsgrunner.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Aust-Agder fylke: Åshild Karoline Haugland

For Møre og Romsdal fylke: Steinar Reiten

For Nordland fylke: Ann-Hege Lervåg og Kari Storstrand

For Rogaland fylke: Laila Thorsen

For Troms fylke: Bjørn Inge Mo

Presidenten: Åshild Karoline Haugland, Steinar Reiten, Laila Thorsen og Bjørn Inge Mo er til stede og vil ta sete.

Statsråd Tora Aasland overbrakte 7 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Knut Arild Hareide vil framsette et representantforslag.

Knut Arild Hareide (KrF) [12:03:35]: På vegner av representantane Laila Dävøy, Line Henriette Hjemdal og underteikna har eg den gleda å fremje forslag om sikrare og betre framkommelegheit for syklistar.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at sak nr. 3, Referat, tas opp til behandling før sak nr. 1. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 3 [12:04:14]

Referat

1. (340) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om endringer i valgloven og kommuneloven (ombudsplikten, forsegling av valgurner mv.) (Lovvedtak 48 (2010–2011))
 - er sanksjonert under 13. mai 2011.
 - Enst.: Vedlegges protokollen.
2. (341) Endringer i lov om folketrygd, lov om Statens pensjonskasse og i enkelte andre pensjonslover (presiseringar mv. i samband med pensjonsreforma) (Prop. 114 L (2010–2011))
 - Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.
3. (342) Endringer i matrikkellova og tinglysningsloven mv. (Prop. 118 L (2010–2011))
 - Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
4. (343) Endringer i skatte- og avgiftsreglane mv. (Prop. 116 LS (2010–2011))
5. (344) Endringer i merverdiavgiftsloven mv. (ny og enkel registerings- og rapporteringsordning for tilbydere som leverer elektroniske tjenester fra utlandet (Prop. 117 L (2010–2011))
6. (345) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2011 (Prop. 120 S (2010–2011))
7. (346) Revidert nasjonalbudsjett 2011 (Meld. St. 2 (2010–2011))
 - Enst.: Nr. 4–7 sendes finanskomiteen.
8. (347) Kommuneproposisjonen 2012 (Prop. 115 S (2010–2011))
 - Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
9. (348) Ein del saker på Samferdselsdepartementets område (Prop. 119 S (2010–2011))
 - Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

Sak nr. 1 [12:04:56]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Trond Giske, Tora Aasland og Audun Lysbakken vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Per-Willy Amundsen.

Per-Willy Amundsen (FrP) [12:05:30]: Mitt spørsmål går til statsråd Lysbakken.

Fremskrittspartiet har lenge hevdet at man i realiteten er tvunget til å gjøre et valg mellom innvandring og velferd. Dersom man ikke strammer betydelig inn på innvandringsfeltet, vil vi bli tvunget til å redusere velferden. Det er altså den realiteten vi står overfor.

I forrige uke hadde statsråd Lysbakken og jeg en liten diskusjon via NTB hvor statsråden faktisk hevder:

«Selv med rent Frp-flertall på Stortinget ville de fleste som i dag innvandrer til Norge kunnet komme.»

Dette uttales av statsråden på tross av at vi ser klare sammenhenger mellom innvandringen til ulike europeiske land og de reglene som praktiseres. Men man velger altså bort muligheten for å takle de velferdsutfordringene vi står overfor med den omfattende innvandringen. Samtidig har regjeringen avvist Fremskrittspartiets forslag om i større grad å knytte statsborgerskap og krav til botid til muligheten for å ha full tilgang til norske velferdsgoder. Da stiller jeg spørsmålet, i etterkant av fremleggelsen fra Brochmann-utvalget: Hva er det egentlig regjeringen ser for seg at man skal gjøre når man skal møte den omfattende innvandringen som kommer til Norge? Lysbakken har pekt på arbeidsmarkedstiltak, språkopplæring og likestilling – i og for seg gode tiltak, men det er bare mer av det samme gamle. Hva er det egentlig regjeringen tenker at man skal gjøre? Ligger det noe annet bak her? Når man ikke vil redusere innvandringen, ikke vil stille krav til statsborgerskap, er det ikke i realiteten en styring mot å avvikle/ redusere velferdsordningene for samtlige mennesker i dette landet?

Statsråd Audun Lysbakken [12:07:37]: Jeg er veldig glad for at representanten Amundsen tok opp dette spørsmålet og også siterte meg fra NTB. Jeg vil gjerne ha mer av den praksisen fra Fremskrittspartiets side.

Det er et interessant skue å se hvordan Fremskrittspartiet har brukt landsmøtet sitt til å fokusere på to ting, nemlig at innvandringen skal ned, og at det skal bli slutt på trygdeeksport fra Norge. Samtidig har partiet, som jeg påpekte i intervjuet med NTB, stått bak det viktigste politiske grepet som fører til at vi har stor innvandring til Norge, og at vi har en del trygdeeksport, nemlig EØS-avtalen, som Fremskrittspartiet har vært varm og entusiastisk forsvarer for helt siden den kom.

Det er altså sånn at sju av ti innvandrere til Norge i dag kommer fra Europa. Av de øvrige er den største gruppen familieinnvandrere, folk som noen ganger kommer til Norge på familiegjengenforening med en flyktning, men oftere for å gifte seg med en norsk statsborger eller en person som har opphold i Norge fra før.

Så vidt jeg vet, har Fremskrittspartiet heller ikke foreslått å forby nordmenn å gifte seg med utlendinger. Derfor har jeg antatt at også en stor del av disse innvandrerne vil få komme til Norge selv med rent fremskrittsparti-flertall. Det betyr at det store flertallet av innvandrere til

Norge fortsatt vil være her, selv om Per-Willy Amundsen fikk diktere innvandringspolitikken alene. Om det er én av ti eller to av ti innvandrere Amundsen kunne sørge for ikke kom til landet, er litt uklart for meg, men poenget er det samme: Det store flertall av innvandrere vil komme hit, folk vil krysse grensene i framtiden også. Da må vi slutte å ha en debatt om hvorvidt vi skal ha innvandring eller ikke, når til og med Amundsen er en varm tilhenger av de fleste innvandrerne som kommer, og heller diskutere hvordan vi får en effektiv integreringspolitikk.

Per-Willy Amundsen (FrP) [12:09:38]: Jeg tror statsråd Lysbakken begår en litt grov overforenkling når man ikke skiller mellom ulike innvandrergrupper, sånn som jeg oppfattet at Brochmann-utvalget faktisk gjør. Man skiller mellom det som i langt større grad er lønnsom innvandring, arbeidsinnvandring fra EU-sonen, og ikke-vestlig innvandring, hvor lønnsomheten er særdeles diskutabel – åpenbart ikke lønnsom på lang sikt.

Det er bare å vise til grafer som blir brukt i Brochmann-utvalgets rapport, hvor man ser at Danmark, gjennom bl.a. en strengere familieinnvandringspolitikk, klarer å redusere innvandringen til en tredel av det vi har til Norge per innbygger. Det sier ganske mye om det handlingsrommet man har i det enkelte land.

Mitt spørsmål til Lysbakken er, for her dukker man litt unna: Er det ikke sånn at den ikke-vestlige innvandringen er langt mindre lønnsom enn den innvandringen vi har fra europeiske land?

Statsråd Audun Lysbakken [12:10:42]: Jeg skjønner at det er litt forvirrende for Fremskrittspartiet å bli anklaget for å være for innvandring istedenfor å være mot innvandring, og etter at vi har fått disse klargjøringene, skal jeg love å slutte å anklage Fremskrittspartiet for å være imot når man faktisk er for de aller fleste innvandrere som kommer til Norge.

Jeg skulle også ønske at representanten Amundsen tok seg god tid med Brochmann-utvalgets innstilling, for en av de interessante tingene Brochmann-utvalget peker på, er at hvis vi får et bærekraftsproblem i velferdsstaten knyttet til innvandring, gjelder det nettopp ikke bare den såkalte ikke-vestlige innvandringen, fordi den er så pass begrenset. Vi vil få de utslagene ikke minst hvis det viser seg at mange EØS-innvandrere, mange arbeidsinnvandrere som kommer til Norge, havner utenfor arbeidslivet, men forblir i Norge.

Det betyr at bærekraftsutfordringene består med Fremskrittspartiets innvandringspolitikk. Da er spørsmålet: Hvilken integreringspolitikk fører vi som sørger for at flest mulig er i arbeid, at også kvinner får brukt sitt potensial, og at vi bekjemper diskriminering i det norske arbeidsliv? Det er det vi bør bruke kreftene på herfra.

Presidenten: Det er anmodet om fire oppfølgings-spørsmål og blir gitt anledning til det – først Solveig Horne.

Solveig Horne (FrP) [12:12:02]: Vi kan i alle fall være enige om at en del av regjeringens integreringspolitikk har mislyktes, og en del av de sakene som Brochmann-utvalget tar opp, er noe Fremskrittspartiet gjentatte ganger har prøvd å si uten å få gehør.

Statsråd Lysbakken er ikke bare integreringsminister, han er også familieminister. Han har ansvaret for kontantstøtten, og kontantstøtten har med denne regjeringen blitt redusert de siste årene. Det har gjort at færre familier kan bruke det, noe som er veldig synd fordi en del familier da mister denne fleksibiliteten.

Brochmann-utvalget foreslår at kontantstøtten skal reduseres på grunn av at den hindrer integrering. Mitt spørsmål til statsråden blir da om han mener det er rett at småbarnsfamilier skal miste den fleksibiliteten det er å kunne ha en valgfrihet og bruke kontantstøtten – om de skal miste den bare på grunn av at denne regjeringens integreringspolitikk har mislyktes.

Statsråd Audun Lysbakken [12:13:02]: Jeg registrerer at Fremskrittspartiet på sitt landsmøte sa at Norge nå var blitt hele «verdens sosialkontor». Det er et bilde som mildt sagt er feil fordi det aller meste av trygdeeksporten igjen er knyttet til EØS-avtalen og EØS-området, som Fremskrittspartiet jo er for. Fremskrittspartiet er altså både for stor innvandring og for ganske betydelig trygdeeksport.

Det er interessant at partiet samtidig argumenterer for å øke de ytelsene som vi ser det er en betydelig økning i eksporten av, f.eks. kontantstøtten, eller barnetrygden, som representanten Horne nylig har kritisert meg for ikke å øke. Det betyr jo også at Fremskrittspartiets politikk ikke bare er å ha trygdeeksport, men å øke de summene som eksporteres.

Når det gjelder kontantstøtten, er mitt svar på det som står i Soria Moria-erklæringen, nemlig at regjeringen skal avskaffe ordningen for toåring og utvikle en ordning for ettåring, og det vil være bra, både for likestilling og integrering.

Presidenten: Trond Helleland – til oppfølgingsspørsmål.

Trond Helleland (H) [12:14:18]: Det er gledelig at Brochmann-utvalget nå har lagt fram sin innstilling. Vi har jo ventet lenge på den, vi som jobber med integreringspolitikk og innvandringspolitikk. Nå har vi nettopp til behandling i Stortinget introduksjonsordningen og utvidelse av antall timer språkopplæring osv. Lysbakken legger seg der på, jeg holdt på å si, en god Erna Solberg-linje, nemlig å satse på språk og kompetanse som en viktig faktor. Men én utfordring vi har, som da blir litt motsatt av det Per-Willy Amundsen tar opp, er jo at vi har en såkalt spesialistkvote i Norge på 5 000. Hvert år de siste årene har det ikke kommet mer enn 1 700 høykompetente innvandrere fra tredjeland til Norge. Hva vil regjeringen gjøre for å øke denne andelen? Det er ikke spørsmål om hvor innvandreren kommer fra, men det er spørsmål om hvilken kompetanse han har, og hva slags arbeidskraft han kan bringe med seg. Vi opplever i dag at det er svært vanskelig for

spesialister å komme til Norge. De møter mange byråkratiske hindringer osv. Hva vil regjeringen gjøre for å følge opp det, sånn at vi får flere høykompetente innvandrere fra tredjeland?

Statsråd Audun Lysbakken [12:15:23]: Dette er et viktig spørsmål. Jeg registrerer også den kolossale avstanden som er mellom Høyre og partiets mulige framtidige partner i disse spørsmålene, men det får høyresiden gjøre opp seg imellom.

Det er åpenbart at vi i framtiden vil trenge arbeidsinnvandring for å dekke arbeidskraftbehovet i Norge, både når det gjelder spesialister, og når det gjelder andre viktige oppgaver som skal gjøres, både i offentlig og i privat sektor. Da er det et veldig relevant spørsmål representanten Helleland stiller. Det er som kjent ikke jeg i regjeringen som har ansvaret for innvandring, men det er et viktig spørsmål å diskutere hvordan vi kan legge til rette for at spesialister lettere får tilgang til det norske arbeidslivet. Nå er det nok også sånn at det at vi har fri bevegelse mellom EØS-landene, gjør at det i noe mindre grad kommer spesialister fra utenfor EØS-området – uten at det betyr at det ikke kommer (presidenten klubber) nyttig utenlandsk arbeidskraft til norske ... (presidenten avbryter).

Presidenten: Geir Jørgen Bekkevold – til oppfølgings-spørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [12:16:39]: Brochmann-utvalget understreker:

«Kombinasjonen av en aldrende befolkning og lav sysselsetting i betydelige befolkningsgrupper kan utfordre velferdsmodellens bærekraft på sikt.»

Med andre ord: Hvis ikke innvandrere kommer i jobb i større grad enn i dag, får den norske velferdsmodellen et finansieringsproblem. Statsråden har jo med store ord tatt til orde for at fjerning av kontantstøtten er et virkemiddel som skal hjelpe en gruppe kvinner med minoritetsbakgrunn til å finne arbeid utenfor hjemmet.

Jeg lurer på: Tror man virkelig at ved å fjerne kontantstøtten vil de kvinnene dette gjelder, automatisk finne seg arbeid? Tror man virkelig at dette handler om et spark i baken og om å tvinge folk nærmest av nød? Handler det ikke mer om å skape trygghet, lære seg språket, ha gode veiledere som kan forklare og finne ut hvilken kompetanse hver enkelt har, og handler det ikke også i stor grad om at arbeidslivet må åpne seg for å ta i bruk disse ressursene? Jeg bare lurer på: Har statsråden noen andre og mer treffsikre forslag som bidrar til at innvandrere får mulighet til å inkluderes i arbeidslivet, enn kutt i (presidenten klubber) kontantstøtten?

Presidenten: Da går ordet til statsråd Audun Lysbakken, som har en taletid på inntil 1 minutt. Statsråd Lysbakken, vær så god.

Statsråd Audun Lysbakken [12:17:54]: Det er riktig at Brochmann-utvalget har et veldig sterkt fokus på arbeid. Jeg opplever at det utvalget har levert i sin innstil-

ling, er en klar oppmuntring til den integreringspolitikken regjeringen fører i dag, med arbeid, språk og likestilling som stikkord, men også med gode forslag til hvordan vi kan komme videre på ulike områder. Ett av forslagene til utvalget er å avskaffe kontantstøtten i løpet av tre år. Det er jo fordi kontantstøtten har en dobbelt negativ effekt på integreringen. For det første betaler den de kvinnene som vi så gjerne vil se arbeide, for å være hjemme, og for det andre knytter den en offentlig ytelse til at barn, kanskje de barna som aller mest trenger å komme i barnehagen tidlig, ikke skal være i barnehagen. Derfor er kontantstøtten så negativ. Så må selvfølgelig en nedbygging av kontantstøtten kombineres med tiltak som gjør det lettere for disse kvinnene å komme i arbeid. Ny sjanse-programmet er ett eksempel på tiltak vi setter inn der.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [12:19:01]: Jeg har tenkt å følge opp både Horne og Helleland, for det som har kommet i sammenheng med Brochmann-utvalgets innstilling, er en debatt om vi nærmest skal avvikle EØS-avtalen, melde oss ut av Schengen og avvikle alle internasjonale avtaler vi har. Derfor har jeg lyst til å følge opp med et spørsmål til næringsministeren om akkurat det: Hvordan vil det påvirke norsk næringsliv om vi i dag går ut av alle de internasjonale avtalene vi har, og går inn og lager spesialavtaler for Norge når det gjelder arbeidere og tilgang på arbeidskraft, hvis vi nå sørger for at det blir enda vanskeligere å ta i bruk internasjonal arbeidskraft i norsk industri og norsk næringsliv? Jeg må si at jeg også ble litt skremt av NHO-kronikken i Dagens Næringsliv, som nærmest får det til å høres ut som at norsk næringsliv blir hemmet av arbeidskraftinnvandring. Vi mener kanskje det motsatte, og det hadde vært interessant å høre hva næringsministeren mener om det.

Statsråd Trond Giske [12:20:00]: For det første trenger vi utenlandsk arbeidskraft i Norge. Vi trenger både spesialisert arbeidskraft, og vi trenger mye arbeidskraft. Norge hadde rett og slett ikke gått rundt uten den arbeidskraften. Vi hadde hatt store økonomiske problemer, så vi skal være glad for alle utlendinger som kommer til Norge og vil jobbe her. Samtidig vet vi at enkelte velferdsordninger er bedre i Norge enn i andre land, og det sier seg selv at vi kan ikke finansiere over det norske statsbudsjettet velferdsordninger som er vidåpne for at folk i hele Europa kan ta del i dem, uten på en eller annen måte å være tilknyttet Norge. Det tvinger seg fram en debatt om innretningen av velferdsordningene, at vi knytter dem til deltagelse i arbeidslivet i Norge, knytter dem til bosted i Norge, innretter dem slik at det ikke blir svære hull i de velferdsordningene. Vi har organisert velferdssamfunnet vårt på en annen måte enn mange andre. Det ønsker vi å fortsette med, men da må vi også tilpasse de ordningene til et åpent arbeidsmarked.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Trond Helleland (H) [12:21:12]: Mitt hovedspørsmål går til statsråd Lysbakken. Jeg fortsetter der vi slapp.

Brochmann-utvalget la jo fram rapporten sin, og det er interessant lesning. Rapporten støtter opp om Høyres politikk når det gjelder både velferd, innvandring og integrering. Vi har to store utfordringer i Norge. Den ene er at vi ikke får nok høykompetent arbeidskraft til landet. Den andre er at for mange arbeidsinnvandrere ender opp som arbeidsledige. Det er et tankekors at av den totale innvandringen til Europa er det 5 pst. som har høyere utdanning, mens i USA, som også tar imot en rekke innvandrere hvert år, er 50 pst. høyere utdannet. Det er et ganske stort gap. Så det er viktig når Brochmann-utvalget tar opp dette med at vi har en bærekraftig velferdsmodell, og at vi må klare å videreføre den høye andelen av verdiskapende innbyggere, samt å sikre at de som faktisk er i arbeid, ikke blir avhengig av varige tilskudd fra staten.

Så må vi ta inn over oss de erfaringene vi gjorde under den forrige bølgen med arbeidsinnvandring på 1970-tallet, som også Brochmann-utvalget påpeker. Mange av dem kom i jobb, men mange datt fort ut av arbeidslivet og har vært mottagere av sosiale ytelser etter det. Så vi trenger kompetanse. Jeg nevnte i forrige innlegg at vi tar imot kun 1 700 spesialister. Vi har en kvote på 5 000. Vi klarer altså ikke å trekke til oss dem som vi virkelig har behov for.

Men det er riktig som statsråden sier, at 80 pst. av innvandrerne til Norge kommer enten som arbeidsinnvandrere eller familiegjennforente. Det er altså under 20 pst. som kommer som asylsøkere og flyktninger.

Det som da blir spørsmålet, er: Hvordan kan vi legge bedre til rette for å få høykompetent arbeidskraft til Norge, og hva vil statsråden gjøre på det området? Det andre hovedspørsmålet blir: Hvorfor er det slik at når vi får EØS-borgere hit til landet som kommer i jobb, gjør en god jobb og mister jobben på grunn av konjunkturer, f.eks. polske bygningsarbeidere, har de ikke krav på norskopplæring mens de er arbeidsledige? Tvert imot kan de miste trygden dersom de går på norskkurs. Hva vil statsråden gjøre med å få rettet opp dette?

Statsråd Audun Lysbakken [12:23:15]: Det er jo slik at alle Stortingets partier har trykket Brochmann-utvalget til sitt bryst. Med det unntaket som jeg redegjorde for i sted, nemlig at jeg mener Fremskrittspartiet har liten grunn til det, tror jeg alle partier kan finne både ting som man har foreslått selv, er sterkt for, og sikkert også en del ting som ulike partier er mot. Det er verdt å nevne f.eks. at Brochmann-utvalget kommer med veldig klare anbefalinger når det gjelder regulering av arbeidslivet, som går i en annen retning enn det Høyre om dagen sysler med, med oppmykning av arbeidsmiljøloven f.eks.

Spørsmålet om høykompetent arbeidskraft var jeg innom i sted. Det er vanskelig for meg å redegjøre i detalj om det, da det er annen statsråds ansvar. Jeg kan bare gjenta at det er et viktig mål for regjeringen å legge til rette for at norsk næringsliv får tilgang på de spesialistene man trenger fra utlandet.

Når det gjelder norskopplæring, er det et viktig spørsmål, og det er en av de utfordringene som Brochmann-

utvalget gir oss. Det er bl.a. en dissens i utvalget knyttet til spørsmål om hvorvidt EØS-innvandrere skal ha rett til gratis norskopplæring.

Det var jo tidligere slik at arbeidsinnvandrere hadde en rett til 250 timers gratis norskopplæring. Det ble tatt bort av den regjeringen Høyre satt i, men jeg er absolutt åpen for å diskutere med Høyre om vi bør styrke rettighetene til arbeidsinnvandrere igjen. Det kan det være gode grunner til, fordi vi nettopp ser at stadig flere blir i Norge lenger enn vi hadde forutsatt, og at vi må regne med at vi får en varig befolkning med opprinnelse i Øst-Europa som vi også må ha en integreringspolitikk overfor, kanskje i større grad enn det norsk politikk har tatt inn over seg til nå.

Trond Helleland (H) [12:25:22]: Det er mulig det er en misforståelse i forhold til det jeg sa, men det er jo ikke slik at Høyre ønsker å legge til rette for at alle EØS-innvandrere som kommer hit som arbeidsinnvandrere, skal få gratis norskopplæring fra dag én. Det er et ansvar arbeidsgiveren har for å få skolert dem til å kunne delta i det norske arbeidslivet, og de kommer jo hit fordi de har en jobb.

Men det som er utfordringen, og som statsråden burde kunne svare på – for nå har vi tatt opp dette i en interpellasjon her i Stortinget med arbeidsministeren, og vi har brakt det på banen flere ganger – er det faktum at når du blir arbeidsledig, la oss si at du er polsk eller litauisk bygningsarbeider, mister du altså trygden din hvis du frivillig melder deg til å gå på norskkurs. Det er et par unntak i Oslo og Akershus, men i resten av landet er jo dette et problem. Da mener vi at for samfunnet vil det være en god investering å gi disse mulighetene til å bli bedre i norsk, for så lettere å kunne komme inn i arbeidslivet igjen. Dette er noe vi ikke trenger å vente på Brochmann-utvalget med, dette er noe regjeringen kunne innført umiddelbart.

Statsråd Audun Lysbakken [12:26:26]: Det er riktig at det finnes enkelte velferdsytelser som det foreligger ulike aktivitetsplikter knyttet til, og der norskopplæring i dag ikke inngår som aktivitet. Det gjelder en del andre ytelser også. Jeg går gjennom de ytelsene som jeg har ansvar for, nettopp med det for øye å se om det er den type problemstillinger som hindrer det vi jo ønsker, nemlig at innvandrere som er utenfor arbeidslivet, kan bruke sine krefter på å kvalifisere seg best mulig, og den viktigste kvalifikasjonen er norsk. Alt begynner med norsk. Uten god norskkunnskap stiller man svakt i arbeidslivet.

Arbeidsministeren jobber med den problemstillingen som går på dagpenger. Det er en problemstilling regjeringen er opptatt av. Så har jeg også lyst til å nevne at en viktig utfordring, ikke minst knyttet til EØS-innvandrerne, er å få lagt til rette for mer norskopplæring på arbeidsplassen. Det er vi i en dialog med både arbeidsgiverorganisasjonene og fagbevegelsen om å få til.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål. Det første oppfølgingsspørsmålet er fra representanten Per-Kristian Foss.

Per-Kristian Foss (H) [12:27:38]: La meg få lov til å komplimentere statsråd Lysbakken med et intenst og godt forsvar for EØS-avtalen. Det skjer da noe når man kommer i regjering, og i koalisjoner iallfall.

Men jeg er litt skuffet over ett punkt. Statsråden har svaret for integreringspolitikken. Et av de største integreringsproblemene er jo at vi får EØS-borgere her til landet som vi setter veldig pris på, for det første, og som i sin tid reddet oss gjennom den store byggeboomen. Det er jeg sikker på at statsråden er enig i. Men nå er en del av dem ledigmeldt. Man skulle da tro at regjeringen gjør hva den kan for å integrere disse i arbeidslivet. For 3 år siden skrev regjeringen en stortingsmelding, hvor de sa at man skulle vurdere å gi et generelt tilbud for arbeidsinnvandrere og deres familiemedlemmer om språkopplæring. Altså for 3 år siden passerte dette Stortinget. Stortinget sa ja, fint. Nå er det aktuelt. Vi får altså ikke ut ett eneste konkret svar fra regjeringen, verken fra denne statsråden, som har ansvaret for integreringspolitikken, eller fra arbeidsministeren, om hva de vil gjøre for polske arbeidsinnvandrere som er ledigmeldte, og som trenger språkopplæring.

Statsråd Audun Lysbakken [12:28:46]: SVs kritikk av EØS-avtalen har aldri handlet om menneskers rett og mulighet til å forflytte seg på tvers av grenser. Det har vi alltid vært for, og derfor er det med varme jeg forsvarer den muligheten overfor dem som er mot den.

Det konkrete spørsmålet som handler om dagpenger, er det arbeidsministeren som kan redegjøre i detalj for, for det er arbeidsministeren som har oversikt over hvor den prosessen står. Men jeg gjentar det jeg sa i sted, at vi er veldig bevisst på de utfordringene som er knyttet til at aktiviteter som vi ønsker at innvandrere skal delta i, ikke alltid går inn i det grunnlaget for hva som blir godkjent som aktivitet i en del velferdsytelser, og det ser vi på. I tillegg er det altfor liten mulighet for mange til å kombinere norskopplæring med både ordinært arbeid og ulike typer praksis i dag. Det mener jeg både er en utfordring i arbeidslivet som helhet og for øvrig i innretningen av introduksjonsprogrammet, som vi nå skal jobbe med og forandre på.

Presidenten: Per-Willy Amundsen – til oppfølgingsspørsmål.

Per-Willy Amundsen (FrP) [12:29:58]: Jeg registrerer at statsråd Lysbakken gjerne vil snakke om EØS, gjerne vil snakke om arbeidsinnvandring. Fremskrittspartiet er veldig klar på at vi bør finne måter å avgrense rettigheter på for borgere utenfor Norge innenfor EØS-sonen, f.eks. når det gjelder botid, fordi dette skal være bærekraftig på lang sikt.

Dernest: Når man leser Brochmann-utvalgets innstilling, er det rimelig klart at det er en stor og vesentlig forskjell mellom arbeidsinnvandringen fra Europa og den innvandringen som kommer fra den ikke-vestlige verden, særlig fra muslimske land, hvor det er helt åpenbart at den innvandringen vi opplever, er ulønnsom for det norske samfunnet på lang sikt. Kan statsråden klart ta stilling til det? Våger han å gjøre det og innrømme at de ulem-

pene og utfordringene vi står overfor når det gjelder ikke-vestlig innvandring, er en av en helt annen karakter og kaliber enn den europeiske innvandringen?

Statsråd Audun Lysbakken [12:31:03]: Fremskrittspartiet har alltid vært veldig klar på én ting, og det er sin entusiastiske støtte til EØS-avtalen. Derfor er det jeg påpeker dobbeltmoralen i å presentere for det norske folk et bilde av at partiet er mot det man alltid har vært for. Det må Fremskrittspartiet slutte med hvis Fremskrittspartiet skal tas på alvor i disse spørsmålene.

Så er det ikke riktig at Brochmann-utvalget ikke sier at bærekraftsutfordringen gjelder innvandringen som helhet.

Så gir det ingen mening, mener jeg, å dele hver enkelt innvandrer inn i ulønnsom eller lønnsom. Det er selvfølgelig enkelte grupper der vi aldri tar fram kalkulatoren når vi bestemmer om vi skal ta imot eller ikke: flyktninger som flykter fra nød og forfølgelse, og som vi har et moralsk ansvar for å ta imot. Andre tar vi imot nettopp fordi det er lønnsomt for det norske samfunnet, bl.a. spesialister fra ikke-vestlige land.

Det som er utfordringen for det norske velferdssystemet, er om vi lykkes med å få folk i jobb eller ikke, vestlige og ikke-vestlige. Det er fokuset for regjeringens integreringspolitikk.

Presidenten: Geir Jørgen Bekkevold – til oppfølgings-spørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [12:32:15]: Brochmann-rapporten viser også til en analyse som viser at det å ha innvandrerbakgrunn reduserer sannsynligheten for å bli innkalt til intervju både i privat og i offentlig sektor.

Fafo og Institutt for samfunnsforskning og Universitetet i Oslo jobber nå med et forskningsprosjekt som skal gi ny kunnskap om diskrimineringsmekanismer på det norske arbeidsmarkedet. Lignende studier i en del OECD-land har vist at gjennomsnittlig én av tre jobbsøknader fra innvandrere blir avvist fordi personen har innvandrerbakgrunn.

Etter diskrimineringsloven er det ikke kun en passiv plikt til å unnlate å diskriminere. Det er også en plikt til å arbeide aktivt for likebehandling og like muligheter.

Det har nærmest blitt brukt som et mantra, i hvert fall fra det største regjeringspartiet, dette ordtaket «Gjør din plikt, krev din rett». Jeg tror de fleste vil være enig i at sånn skal det være. Men det er et tankekors at en stor del av mennesker med innvandrerbakgrunn ikke får muligheten til å gjøre sin plikt. Hva kan statsråden gjøre for ... (presidenten klubber).

Statsråd Audun Lysbakken [12:33:26]: Ja, det er et tankekors. Jeg er opptatt av at vi må ha tre problemstillinger på dagsordenen hvis vi skal løse utfordringene knyttet til å få flest mulig av innvandrerbefolkningen i arbeid.

Det ene handler om kvalifisering. Når det gjelder f.eks. de gruppene som kommer som flyktninger til Norge i dag,

er det en stor gruppe som kommer fra land med ødelagte utdanningssystemer, der mange i utgangspunktet har små muligheter til å klare seg i det norske arbeidslivet. Da er kvalifisering et godt introduksjonsprogram. Den type tiltak er helt avgjørende.

Vi må også se på enkelte holdninger i noen av minoritetsmiljøene knyttet f.eks. til kvinner og arbeid, som må endres, fordi vi trenger at også kvinner i innvandrerbefolkningen deltar i yrkeslivet.

Så må vi være opptatt av det representanten tar opp, nemlig diskriminering. Derfor har jeg bl.a. nettopp vært i Sarpsborg og tatt initiativ til en intervjuordning som kommunene kan slutte seg til, for å kalle inn kvalifiserte innvandrere til intervju.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [12:34:38]: Statsråden har rett i at det er mange som trykker Brochmann-utvalget til sitt bryst, og vi leser nok også innstillingen litt forskjellig. Men slik vi har lest den, har utfordringer i velferdsordninger vært knyttet til mange ufaglærte, til dem som kom på 1970-tallet og hadde to eller tre dårlig betalte jobber, for så å havne i uførhet, som også kan forklares på mange andre måter.

Etter 2004 har polakker vært den store innvandrergruppen. Utvalget innrømmer at det bare er gjetninger når man tipper at den gruppen skal få en lik utvikling som den gruppen som kom på 1970-tallet.

Så mitt spørsmål til statsråden er: Når man har så lite fakta å forholde seg til for den antagelsen, er man ikke litt redd for at det skal bli en sjøloppfyllende profeti? Og er det ikke stor forskjell på en gruppe som er ufaglært, kontra de mange faglærte håndverkere og fagfolk vi har fått fra nabolandene våre?

Statsråd Audun Lysbakken [12:35:36]: Det er klart at alle framskrivinger av den typen som Statistiske sentralbyrå har gjort i denne sammenhengen, er usikre. Her har man altså prøvd å lage et bilde av utviklingen fram til år 2100, og det er lang tid. Det er mange stortingsperioder fram til det.

Jeg tror likevel at utvalgets arbeid kan gi oss viktig innsikt i hvilke utfordringer vi må løse framover, og det er det jeg mener utvalget har gitt oss et godt oppspill til. Alle vi som er for det flerkulturelle samfunnet, som er for innvandring, bør bruke det nettopp til det. Utvalget har verken anbefalt mindre innvandring eller dramatisk omlegging av vår velferdsmodell eller integreringspolitikk, men de har gitt oss konkrete råd om hvordan vi kan legge til rette for bl.a. økt yrkesdeltakere fra flere.

Så ser vi at når det gjelder arbeidsinnvandrere fra Øst-Europa, er det bl.a. flere som tar med ektefelle. Det er flere som havner utenfor arbeidslivet, og der er det en utfordring.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Øyvind Håbrekke (KrF) [12:37:02]: Spørsmålet går til barneministeren.

Å få en unge inn i familien kan som kjent snu opp ned på hverdagen for de fleste par. Å få en funksjonshemmet unge kan i enda større grad snu opp ned på hverdagen for en familie. Derfor er det også grunnleggende at vi som samfunn støtter opp om de familiene og de foreldrene som står overfor den type utfordringer. Det er nøkkelen til å skape et inkluderende samfunn. Det blir heller ikke mindre viktig i en tid der teknologien gir oss rom for tidlig kartlegging av våre egenskaper.

Hva med oss? er nettopp et slikt tilbud som er en viktig del av den støtten som vi som samfunn bygger rundt de familiene som får unger med nedsatt funksjonsevne. Hva med oss? er et nasjonalt tilbud om samlivskurs for par som nettopp har fått unger med nedsatt funksjonsevne.

I sitt budsjettforslag i høst kuttet regjeringen støtten til disse tilbudene. Regjeringspartiene skar igjennom i sine merknader og slo fast at dette tilbudet til disse familiene ikke skal bli dårligere i 2011. Nå rapporteres det likevel om kutt i disse kursene. Man går over fra helgekurs til kveldskurs for å spare penger, og det gir åpenbart dårligere kvalitet til foreldre som trenger et avbrekk fra hverdagen for å jobbe med samlivet.

Så spørsmålet til statsråden er: Vil statsråden rydde opp og sikre at disse familiene får et like godt tilbud i 2011, og vil han sørge for at støtten til familier med funksjonshemmede barn blir styrket og ikke svekket?

Statsråd Audun Lysbakken [12:39:09]: Vi gjorde endringer i finansieringen av Hva med oss? fordi vi mente det var forsvarlig å organisere arbeidet på en noe annen måte, og at vi skulle kunne klare å tilby like gode kurs og et forsvarlig og godt opplegg for målgruppen også med de budsjettene vi la opp til. Og jeg vil i utgangspunktet tro at Stortinget er opptatt av at vi skal bruke de pengene Stortinget bevilger, på en mest mulig treffsikker og effektiv måte.

Så er det veldig viktig for oss å ha en god oppfølging og et godt tilbud til foreldre med funksjonshemmede barn. Det handler både om det brede velferdstilbudet rettet mot barna og om å få hjelpeapparatet til i større grad å møte disse familiene på en enhetlig måte. Det handler om oppfølging rundt de utfordringene som familier i den situasjonen kan få. Da har disse kursene vært en hjelp for mange, og det er derfor vi har bevilget penger til at kursene skal fortsette og kursene skal bestå.

Jeg er ikke kjent med de rapportene som representanten her refererer til, så jeg vil ikke i utgangspunktet gå god for en beskrivelse av at kvaliteten på kursopplegget har gått ned. Men dette er selvfølgelig noe vi følger med på, og som vi vil vurdere når det gjelder både hvilke bevilgninger og hvilken organisering vi trenger rundt Hva med oss? i framtiden.

Øyvind Håbrekke (KrF) [12:40:46]: Jeg er glad for statsråden har et bredt fokus på ulike måter som hjelpeapparatet møter familier med funksjonshemmede unger på. Nå har jo statsrådets parti et fint slagord – «Ulike

mennesker. Like muligheter» – og jeg håper at statsråden tar på alvor de veldig klare tilbakemeldingene fra alle de familiene som melder om at disse kursene har vært helt avgjørende viktige for at de skulle klare å takle sin nye hverdag.

Resultatet av de føringene som nå sendes ut fra Bufdir, er at man legger om til kveldskurs i stedet for helgekurs. Jeg ber statsråden om å bekrefte at han er enig i at et kveldskurs for et samlivskurs er et langt dårligere tilbud enn å komme bort og bo sammen en helg et annet sted for å jobbe med samlivet. Og vil statsråden forsikre seg om at merknadene fra Stortinget faktisk blir fulgt opp i budsjettbehandlingen, og at tilbudet blir like godt?

Statsråd Audun Lysbakken [12:41:52]: Merknader fra Stortinget skal selvfølgelig følges opp. Men slik som representanten ordlegger seg, skulle man tro at regjeringen hadde lagt ned Hva med oss? eller sagt at vi ikke trenger Hva med oss? Regjeringen har tvert imot sagt at Hva med oss? er et bra og viktig tilbud til disse foreldrene, og vi ønsker at det skal fortsette. Det er derfor vi bevilger penger til at det skal fortsette, og jeg har tenkt å stå ved det også i framtiden.

Så er spørsmålet: Hva er den mest hensiktsmessige organiseringen? Det er ikke er gitt, mener jeg, at kveldskurs egner seg dårligere enn helgekurs. Jeg vil tro det varierer veldig for ulike familier. Men jeg skal selvfølgelig også i forbindelse med budsjettarbeidet og den videre oppfølgingen av dette se på hvordan responsen er på det opplegget som nå blir tilbudt folk. Nå vil vi få reaksjoner fra deltakerne, og vi vil se på omfanget av deltakelsen, og vi vil løpende vurdere hvordan Hva med oss? skal organiseres i framtiden for å gi disse foreldrene et best mulig tilbud.

Presidenten: Det er anmodet om og blir gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først Dagrun Eriksen.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:43:11]: Mange statsråder har gjort det til en vane i denne salen å henvise til forrige regjering. Det burde kanskje statsråden ha gjort i denne saken også, for det var forrige regjering som virkelig fikk fart på samlivssatsingen, både når det gjelder tilbudet som heter Godt samliv!, som er for mer ordinære familier, og Hva med oss?

Denne regjeringen foreslo nå i Stortinget et kutt på 63 pst. i Hva med oss? og Godt samliv!, ifølge et brev jeg står med her fra Bufdir. Og for å få løst det at man ikke skulle kutte i Hva med oss?, blir det nå sendt ut et brev til alle kommunene om å fjerne alle de koordinatorstillingene som lå for å lage gode samlivskurs. De sier også at vi nå har sterk forskningsdokumentasjon på at dette virker, og at dette er viktige kurs. Derfor er det med stor forundring vi ser at på dette feltet ønsker denne regjeringen å spare. Ser statsråden at han sparer seg til fant?

Statsråd Audun Lysbakken [12:44:14]: Vi har nå en del års erfaring med kursene, og vi ser at de virker. Men det betyr også at med den erfaringen vi har knyttet til organiseringen av dette, så mener vi det er mulig å gjøre det på

en bedre måte enn før, en mer effektiv måte enn før, gjennom de omleggingene som vi har gjort. Og det kan ikke være noe mål i seg selv for Kristelig Folkeparti å bruke mest mulig penger på kursene. Målet må jo være at kursene er så gode som de trenger å være for at disse foreldrene skal kunne få den hjelpen de trenger for at f.eks. det å få et funksjonshemmet barn ikke skal gå ut over samlivet. Det er det politiske målet, og det politiske målet stiller vi oss bak. Vi har ikke lagt ned disse kursene; vi viderefører kursene, vi bruker penger på kursene, og vi kommer til å fortsette å gjøre det fordi vi mener det er fornuftig. Kristelig Folkeparti snakker nå som om vi hadde bestemt oss for å legge ned kursene. Det har vi ikke, men vi mener vi har funnet en mer hensiktsmessig måte å organisere dem på.

Presidenten: Solveig Horne – til oppfølgingsspørsmål.

Solveig Horne (FrP) [12:45:22]: Det er nå slik i virkelighetens verden at regjeringen har kuttet i dette tilbudet til foreldre som har funksjonshemmede barn. Det kan nesten se ut som det er et mønster i dette, for regjeringen har på flere områder ikke gjort det de skal for foreldre som har funksjonshemmede barn. De har heller ikke gått med på å rettighetsfeste BPA til de foreldrene som trenger det.

Statsråden står her og snakker veldig varmt om at vi må ha et hjelpeapparat som skal være til stede for disse familiene, og vi kan i kveld se i et innslag på TV 2 hjelper deg at det er foreldre som ikke får den hjelpen de trenger til barna sine.

Så er det kuttet i samlivskursene. Er det noen familier som virkelig trenger samlivskurs, er det familier som har barn med funksjonshemninger. Det er en hverdag som ingen kan klare å sette seg inn i, og det er vanskelig. De har en prosess med Nav som kan være veldig vanskelig. Mener statsråden at Nav nå har blitt så bra at disse foreldrene ikke trenger hjelp fra det offentlige?

Statsråd Audun Lysbakken [12:46:27]: Vi har nå en debatt om avskaffelsen av et kurs som regjeringen ikke har foreslått å avskaffe. Det kan da umulig være slik at målet for om vi har gode samlivskurs eller ikke er hvor mange kroner som bevilges. Målet må jo være om mange nok foreldre får et kurs som er godt nok. Hvis det viser seg at foreldre ikke får tilbud om kurs de burde hatt, hvis det viser seg at kvaliteten på kursene går ned, ja da må vi selvfølgelig gripe inn. Men det er altså en omlegging som vi vedtok for inneværende år, som det vil ta litt tid før vi ser resultatet av. Det er min klare intensjon at vi skal fortsette å ha samlivskurs, derfor har vi bevilget penger til samlivskurs, og vi kommer til å bevilge penger til samlivskurs også i 2012.

Presidenten: Olemic Thommessen – til oppfølgingsspørsmål.

Olemic Thommessen (H) [12:47:29]: Jeg er helt enig med statsråden i at det viktige er hvilke tilbud man får.

Det gjelder jo ikke bare det kurset som ble tatt opp her, det gjelder den samlede bistanden som par med funksjonshemmede barn får. Jeg hørte på et av de tidligere svarene at statsråden var opptatt av nettopp den helheten. Mitt spørsmål er da: Hva kan man gjøre for at den helheten blir bedre, altså for at koordineringen blir bedre?

Det er jo slik at Bufdir er effektuerende myndighet. Det er et statlig organ. Vi snakker ofte om kommunale tilbud for øvrig. Går det an å gjøre koordineringen bedre f.eks., eller er koordineringen tilfredsstillende i det bildet? Høyre har vært opptatt av at kommunene skulle ha et helhetlig ansvar her, og vi mener at dette er et argument for en slik løsning.

Statsråd Audun Lysbakken [12:48:32]: Det er dette som er det viktige spørsmålet, og jeg tror at vi har en situasjon for mange kommuner i dag der ulike tjenester ikke klarer å kommunisere godt nok sammen, og der for mange familier må gå på ulike kontorer og møte ulike saksbehandlere, og opplever at ulike deler av det offentlige tjenesteapparatet snakker hver for seg. Det er å legge unødvendige belastninger til en allerede krevende situasjon for disse familiene. I verste fall får vi familier som opplever at de blir kasteballer mellom ulike deler av det apparatet som skulle hjelpe dem. Det er derfor vi har satt ned og fått en innstilling fra Flatø-utvalget, som nettopp har gått gjennom hvordan det offentlige møter familier, barn og unge i vanskelige situasjoner, og gitt oss en del anbefalinger som vi nå jobber med å følge opp.

Så er det helt sant at vi også har utfordringer på statlig hold, og det går inn i diskusjonen om organiseringen av barne-, ungdoms- og familieområdet i staten framover.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål. Presidenten håper vi skal rekke ytterligere ett spørsmål.

Tord Lien (FrP) [12:49:55]: Mitt spørsmål går til statsråd Aasland.

Når vi diskuterer real- og teknologikompetanse i denne salen, er det stor enighet om at denne kompetansen er helt grunnleggende for framtidig norsk verdiskaping og norsk velferd. Næringslivet skriker etter flere ansatte med teknologi- og realfaglig kompetanse, som ikke bare skal erstatte dem som nærmer seg pensjonsalder, men som også skal sikre vekstkraft i et moderne norsk næringsliv og svare på de energi- og miljøutfordringene Norge står overfor. For å svare på denne utfordringen har Stortinget gjennom år bevilget flere titalls millioner kroner for å få flere elever i videregående skole til å ta matematikk og fysikk, for dermed å være kvalifisert som søkere til real- og teknologifag. Strategien har til en viss grad lyktes – fra i år til i fjor er søkningen til realfag økt med 10 pst. Også i teknologifagene er det økning, særlig i de femårige sivilingeniørprogrammene.

Det er 2,2 søkere nasjonalt per plass til sivilingeniørutdanningen, og hele 2,8 til maritime utdanninger. På alle de store universitetene har man fag med mer enn to søkere per plass, men også mange fag med seks–sju søkere. EU har skjønnet dette. Fra 2000 til 2008 er antallet studieplasser

i disse fagene økt med 37 pst. I Norge er tallet under en tredjedel, bare 11 pst. Resultatet er, som f.eks. president Marianne Harg i Tekna påpeker, at ytterligere 650 kvalifiserte søkere i 2011 vil måtte velge andre studier. Nå har vi snakket om tilknytning til arbeidslivet ganske mange ganger i dag, og dette vil være studenter som tar en utdanning som vil gi lavere tilknytning til arbeidslivet enn teknologiutdanning vil gjøre.

Hadde det ikke vært fornuftig i denne situasjonen å øke antallet studieplasser i revidert nasjonalbudsjett?

Statsråd Tora Aasland [12:51:56]: Denne statsråden og regjeringen arbeider selvsagt med å øke antall studie-plasser. Det er fortrinnsvis noe som skjer i de årlige budsjettene, så jeg må få lov å komme tilbake til representanten og Stortinget med det når budsjettet for 2012 legges fram.

Men jeg er helt enig med representanten Lien i at vi har et behov for realfaglig kompetanse. Jeg tror noe av forklaringen på at så få velger det, er at man ikke har et positivt forhold til matematikk og naturfag så tidlig som mulig. Derfor har også regjeringen nå gjennom sin melding om ungdomsskolen lagt stor vekt på at det skal være en positiv sak å lese matematikk. Dessverre er det litt for mange som oppfatter det som negativt. Så man må begynne tidlig. Det er det første.

Det andre er at det er gledelige søkertall i år, ikke minst når det gjelder de lengre realfagstudiene, som også representanten påpeker. Jeg skal ikke gå god for det regnestykket som Tekna har lagt fram i ulike sammenhenger, men bare understreke at vi har økt antallet plasser til realfag og teknologifag. De gangene det har vært en økning av studie-plasser, er dette et av de tre områdene som har vært prioritert ved siden av flere lærere, flere sykepleiere og flere helsearbeidere. Så her gjør regjeringen en jobb, samtidig som vi prøver å motivere flere til å søke til disse plassene.

Så kan vi diskutere hva som er det rette tallet, hvor stor satsingen er, men jeg vil hevde at dette står høyt på regjeringens agenda. Vi er opptatt av å få dette til, og vi er også opptatt av å få lagt til rette slik at det er plasser nok til dem som er kompetente i denne sammenhengen.

Tord Lien (FrP) [12:53:48]: Jeg er glad for at statsråden er opptatt av motivasjonen til elevene. Det kunne da være fristende å spørre om statsråden tror at motivasjonen øker eller synker ved at halvparten av dem som er kvalifisert, ikke kommer til å få studie-plass. Jeg har lyst til å sitere fra Utdanningslinja, St.meld. nr. 44 for 2008–2009, apropos dette med tilknytning til arbeidslivet, for vi vet at realister og teknologer får en veldig sterk tilknytning. Der står det:

«Nettstedet utdanning.no utvikles som fellesportal for utdanning, yrke og karriere. Portalen skal gjennom systematisk bruk av eksisterende data og statistikk presentere yrkesmuligheter, forventet lønn, arbeidsledighet og annen relevant statistikk for ulike utdanninger.»

Dette arbeidet kan ikke jeg se sporene av. De finnes i hvert fall ikke på nettstedet utdanning.no. Dette er også

et tiltak som vil styrke rekrutteringen til realfagene. Når vil statsråden ta fatt i dette og sørge for at studentene får informasjon om hvordan det går med dem som tar de forskjellige utdanningene, når de skal ut i yrkeslivet?

Statsråd Tora Aasland [12:54:48]: Vi har hele tiden løpende informasjon om de mulighetene som finnes når det gjelder de ulike realfagstudiene, og jeg vil igjen understreke at det er en gledelig økning i realfagstudiene – på nesten 9 pst. Her er det registrert 3 100 førstevalgs-søkere til om lag 2 400 studie-plasser, dvs. 1,3 søkere per studie-plass. Det er også en liten økning på teknologiske fag og ingeniørfag, selv om den sikkert etter representanten Liens og også min mening burde vært mye større.

Men her er det i tillegg mange andre veier å gå. Det er mulig man skulle samle alle opplysningene på ett sted, men man finner opplysninger om Y-veien, om lokale opp-tak, om tre-termin-studier osv. både hos Kunnskapsde-partementet og i de delene av skolesystemet som satser på Y-veien, f.eks. innenfor fagvirksomheten. Vi må bare jobbe med å forbedre oss enda mer for å få en helhetlig informasjon om dette, men det er klart at vi tar det på alvor.

Presidenten: Det blir gitt anledning til to oppfølgings-spørsmål – først Jon Georg Dale.

Jon Georg Dale (FrP) [12:56:06]: Det er ikkje berre norske realfagentusiastar som vert svikta av regjeringa. Det vert også dei eldre når ein faktisk ikkje tek opp fleire som søker om sjukepleiarutdanning, i utdanningstilbo-det. Tal viser no at det er over dobbelt så mange som søker på sjukepleiarutdanninga som førsteval, som dei som faktisk vert tekne opp i skulane. Då er utfordringa: Når regjeringa skal innføre Samhandlingsreforma frå 1. januar 2012, trengst kompetansen som dei over 4 000 studentane som ønskjer sjukepleiarutdanning, faktisk kunne ha bidrege med. Korleis vil regjeringa følge opp både Samhandlingsreforma og ei verdig eldreomsorg når denne statsråden ikkje sørgjer for at det vert nok sjukepleiarar i framtida?

Statsråd Tora Aasland [12:57:07]: Denne statsråden og regjeringen sørger for at det er nok sykepleiere, og at det er nok helsefagarbeidere, både gjennom de rekrutteringene vi gjør, og gjennom økningene i antall studie-plasser. Her er det nok studie-plasser og nok muligheter ikke minst for sykepleiere framover.

Men det er litt ulike prognoser for hvordan dette behovet er. Derfor regner vi hele tiden på forholdet mellom mulige studie-plasser og dem som ønsker seg til de forskjellige studie-plassene. Vi er like opptatt som representanten av å få tilstrekkelig kvalifisert hjelp til å gjennomføre Samhandlingsreformen og få tilstrekkelig kvalifiserte søkere til både sykepleierutdanning og helsefagarbeider-utdanning. Alt dette til sammen vil bidra til å rekruttere, slik at vi kan – selvfølgelig – gjennomføre Samhandlingsreformen også med nødvendig høy kompetanse på arbeidskraften.

Presidenten: Svein Harberg – til oppfølgingsspørsmål.

Svein Harberg (H) [12:58:08]: Jeg vil tilbake til realfagsatsingen og ingeniørstudiene. Det er slik at vi kan lese i avisen stadig vekk store oppslag om det store behovet for ingeniører både i offentlig og privat sektor. En kan ta unna hundrevis av ingeniører på kort varsel. Nå er det stor interesse som et resultat av realfagsatsingen.

Nå tror jeg noen føler seg kraftig lurt, når det viser seg at regjeringen ikke følger opp alt det fine som står i meldingen Realfag for framtida og en styrking av hele sektoren tvers igjennom, og de ikke får studieplasser. Når det viser seg at man allerede i 2011 har bommet på en strategi som skulle gjelde fra 2010 til 2014, og den heller ikke følges opp i revidert, lurer jeg på hvilken strategi statsråden nå har for å gi alle dem som ønsker å være med på dette løpet, en videre utdanning og arbeidsplasser som vi sårt trenger.

Statsråd Tora Aasland [12:59:14]: Regjeringen gjør dette, regjeringen følger opp både med rekrutteringskampanjer til realfagstudiene og med økte studieplasser.

Så er det mange måter å regne på. Jeg skal ikke gå i detalj inn i diskusjonen om forholdet mellom det som er utlyst av studieplasser, og det som er søkertall, for der er det svært mange måter de ulike organisasjonene og aktørene regner på. Men det jeg kan være helt trygg på å si, er at regjeringen har truffet godt når det gjelder å følge opp det vi kan kalle utdanningsbølgen, med nye studieplasser. Og blant de mange, mange faglige muligheter som er, har regjeringen faktisk prioritert ingeniørfagene ved siden av lærerfag og helsefag. Det har vært viktig å gjøre det nettopp fordi behovet er stort, og nettopp fordi det også er behov innenfor de teknologiske fagene for en bredde og en variasjon i ulike studier. Lærestedene bestemmer selvfølgelig en del selv, men når vi har tildelt nye studieplasser, har vi prioritert denne gruppen.

Presidenten: Vi går til dagens siste hovedspørsmål.

Henning Warloe (H) [13:00:29]: Jeg har et spørsmål til forsknings- og høyere utdanningsministeren.

Næringsminister Trond Giske har i et intervju med Bergens Tidende i fjor høst tatt et kraftig oppgjør med norske universiteter og studenter. Næringsministeren, som også tidligere har vært utdanningsminister, er ifølge Bergens Tidende «ikke imponert over sulten til norske studenter og universiteter».

Han sier:

«Over halvparten av norske studenter har innført sekstimersdagen, og universitetene har for lave ambisjoner.»

Han sier også:

«Se bare på de kinesiske studentene. De leser til langt på natt. Og det gir resultater.»

Og videre:

«Jeg er ikke imponert over universitetenes egne evner til å prioritere og velge bort. Skal ambisjonene

opp, må ledelsen ved universitetene klare å spisse sin virksomhet. Og da må det middelmådige prioriteres ned, eller helt bort.»

Hittil i år har næringsministeren holdt foredrag rundt samme tema på flere utdannings- og forskningskonferanser, konferanser som den ansvarlige statsråden stort sett ikke har vært til stede på.

Mitt spørsmål blir da: Deler statsråden for forskning og høyere utdanning denne analysen? Er hun enig i at norske universiteter og studenter er for lite ambisiøse? Hva vil hun i så tilfelle foreta seg for å rette på situasjonen? Bør norske studenter begynne å lese til langt på natt? Og hvilke middelmådige satsinger ved universitetene kan det være aktuelt å fjerne?

Statsråd Tora Aasland [13:02:29]: Vi innførte jo i dette land en kvalitetsreform for høyere utdanning, som ikke minst statsråd Giske har vært med å bidra veldig positivt til. Det er flere statsråder som har vært med på det, og flere regjeringer. Det har vært en diskusjon om denne reformen har ført fram, og om vi har fått de resultatene som vi ønsket. Jeg vil være den første til å si at det er forbedringspunkter ikke minst når det gjelder gjennomstrømming, og når det gjelder den tiden studentene bruker på å ta sine studier. Men vi er et langt stykke foran der vi var før Kvalitetsreformen – altså, det har skjedd noe. Meningen var at studentene skulle følges opp og få bedre muligheter til å gjennomføre sine studier, og det stod det ganske dårlig til med før denne reformen ble innført. Så har vi sett at dette har ført til større oppfølging. Man hadde en god økning av gjennomstrømmingen de første årene etter at reformen var gjennomført, og så har det flatet ut litt. Det er ikke noe i veien for at man fremdeles fra de enkelte lærestedene har et ganske sterkt søkelys på den tiden studentene bruker til å gjennomføre studiene.

Men så kan jeg også til representanten Warloe vise til siste nummer av Uniforum hvor det står en meget fin artikkel om en rekordrask doktor som lovpriser Kvalitetsreformen. Dette er et eksempel på en meget god student – som vi heldigvis har ganske mange av i Norge – og dette er en student som lovpriser Kvalitetsreformen, og som har tatt sin doktorgrad på åtte år, fordi det ble mulig nettopp gjennom den nye Kvalitetsreformen. Så her er det nok litt ulike erfaringer og grupper som det vil være i alle sammenhenger. Men vi har mange gode eksempler på at gjennomstrømmingen av studentene – den tiden de bruker på studiene – er særdeles bra og er bedre nå etter Kvalitetsreformen. Men så har vi – det skal jeg ærlig innrømme – også noen forbedringspunkter, og universitetene og høyskolene er de aller viktigste som må ta tak i det.

Presidenten: Henning Warloe – til oppfølgingsspørsmål.

Henning Warloe (H) [13:04:33]: Det er jo alltid hyggelig å høre ros av Kvalitetsreformen. Den ble jo som kjent innført av tidligere statsråd Kristin Clemet fra Høyre. Jeg har et oppfølgingsspørsmål til næringsministeren, sånn at ikke han skal sitte helt virksomhetløs her i dag.

Næringsministerens uttalelser har vakt en del oppmerksomhet innenfor universitets- og høyskolesektoren. Etter manges mening har han bidratt til å sette statsråd Tora Aasland i forlegenhet, siden hun sitter med ansvaret for sektoren. Næringsministerens kritikk er jo først og fremst en kritikk av manglende handlekraft hos hans egen kollega, som altså sitter med ansvaret. Så spørsmålet blir da: Hva mener næringsministeren at forsknings- og høyere utdanningsministeren bør gjøre for å rette på de forholdene som han så sterkt kritiserer?

Statsråd Trond Giske [13:05:33]: Jeg mener at forskningsministeren bør gjøre veldig mye av det hun gjør i dag med å sette søkelyset på kvalitet i utdanningen, med å bidra til forskningsmiljøer i verdensklasse og med å styrke forskningsbevilgningene i Norge til rekordhøye nivåer. Det er faktisk sånn at forskningsløftet har vært omtrent like stort som Kulturløftet, som Warloe kjenner godt fra sin fortid i bergenspolitikken, så det gjøres mye.

Kvalitetsreformen kom i 2001. Det var to ting som Kristin Clemet ikke fulgte opp, som den daværende arbeiderpartiregjeringen hadde foreslått. Det ene var å få et styrket instituttstyreslederlag – det reverserte hun. Så var det 10 000 kr ekstra til studentene som vi foreslo, som også ble reversert i Clemets og Høyres forslag til budsjett. Det sørget opposisjonen den gangen for at likevel ble gjennomført, og det tror jeg er en av grunnene til at vi får økt gjennomstrømming, nemlig at studentene har råd til å være heltidsstudenter. Det var en politikk Høyre var imot og som vi gjennomførte, og som jeg tror er en av suksessfaktorene.

Presidenten: Det er anmodet om og blir gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først Svein Harberg.

Svein Harberg (H) [13:06:50]: Da vil jeg ha et oppfølgingsspørsmål til Tora Aasland.

Jeg registrerte at statsråden svarte at det var svært god gjennomstrømming blant studentene, og det som et svar på det som er tatt opp av Giske; kanskje skulle det være mer intens konsentrasjon om utdanningen. Likevel er det altså sånn at 85 pst. av dem som tar bachelorgrad, gjennomfører innen normert tid. Når det gjelder mastergradstudentene, er det 72 pst. En kan gjerne diskutere lenge hvor gode disse tallene er, men det er i hvert fall en del som ikke gjennomfører slik vi ønsker at de skal gjøre. Det som kanskje er mer skremmende, er at halvparten av de registrerte studentene ikke oppnådde 60 studiepoeng i løpet av siste år, altså 2009–2010. Blant de ordinære heltidsstudentene er det faktisk 10 pst. som ikke oppnådde studiepoeng. Hvordan vil statsråden øke disse resultatene og gripe fatt i dem?

Statsråd Tora Aasland [13:07:56]: Jeg vil for det første presisere til den forrige runden her at Kvalitetsreformen ble håndtert av flere statsråder, og det var bred enighet i Stortinget om den reformen. Så det er ingen grunn til at noe parti skal si at de har mer monopol på den enn andre. Så får vi i fellesskap prøve å følge den opp så godt

som mulig. Også her er det en stor forskjell i det nivået vi har nå etter at Kvalitetsreformen har virket, sammenlignet med det nivået vi hadde før Kvalitetsreformen.

Det er helt riktig at det kan være mange årsaker til at man ikke klarer å ta disse 60 studiepoengene. Det kan være sykdom, det kan være ulike andre årsaker, noe kan forklares med det. Gjennomstrømming er selvsagt også noe som er vanskelig å beregne. Det vi gjør nå, er å sørge for at vi har et så godt statistikkgrunnlag som mulig. Vi lager disse barometrene, som viser i detalj for enkelte læresteder hvordan man skal følge opp studentene. Her er det også variasjon mellom lærestedene. Jeg har et knippe virkemidler, og ved hjelp av god statistikk skal vi forsøke å få forbedret det der det er mulighet for det.

Presidenten: Tord Lien – til oppfølgingsspørsmål.

Tord Lien (FrP) [13:09:11]: La meg begynne med å si at jeg er i stor grad enig i det statsråd Giske i sin tid uttalte til Bergens Tidende, og jeg tror for så vidt at mange av universitetene er kommet til den erkjennelsen. Statsråd Giske har sagt mye fornuftig – han glimter til. Han har sagt at vi bør sende mange flere studenter til land som Kina og Brasil. Da er det imidlertid sånn at regjeringens politikk på feltet, den utøvende politikken på feltet, er at det er betydelige kostnader knyttet til å ta gradsstudium i Brasil og i Kina på lavere grad, noe som er en forutsetning for at mange skal reise ut. Når vil regjeringen gjøre noe med det? Det er ikke bare Brasil og Kina, det gjelder også Russland, India, Sør-Afrika og USA.

Så er det USA. Det er ikke alltid at ambisjoner og arbeidsevne er nok. I USA er det en betydelig andel av de aller beste universitetene, som etter alle ordningene regjeringen har, kun er tilgjengelige for dem med foreldre med dyp lommebok. Er det god sosialistisk politikk?

Statsråd Tora Aasland [13:10:14]: Det er slett ikke god sosialistisk politikk, enten sosialisten heter Tord Lien eller Tora Aasland. Vi er enige om at her er det veldig viktig å få studenter til utlandet.

Jeg vil påstå at Norge har verdens beste studiefinansiering. Det forteller studentene som er ute, og vi har gode ordninger med mange land når det gjelder studiefinansiering. Men jeg er helt enig i at vi skulle gjerne hatt flere studenter til Kina. Det er sannsynligvis både språkbarrierer og andre ting som gjør at man har en reduksjon i antallet studenter som reiser til Kina. Det er heldigvis mange kinesere som kommer hit – det er i hvert fall en god begynnelse. Men jeg skal gjerne, sammen med Tord Lien, også finne gode virkemidler for å få flere til Kina. Jeg tror ikke det bare handler om økonomi. Det handler om en hel rekke andre ting også. Vi har gode ordninger for studenter i utlandet, og vi har gode planer og strategier fra våre universiteter for å få det til.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [13:11:19]: Det er ganske frimodig av statsråd Giske å reise rundt med en sånn beskrivelse når sektoren er ganske enig om at det kanskje finnes noen forbedringspunkter også fra regjeringens side. Vi husker alle at denne regjeringen satset – med manglende ambisjoner, gjennom hvileskjæret som ble innført.

Statsråd Giske sa i sitt svar også her at det nå var mulig å være heltidsstudent, for nå hadde man råd til det. Signalene som Kristelig Folkeparti får fra studentene, er helt motsatt – det er økte kostnader både ved å bo og ved å leve. Derfor er det mange studenter som etterlyser det som alle tre regjeringspartiene egentlig har lovt, nemlig at man skal få elleve måneders studiefinansiering, og at studiefinansieringen også skal bli på et høyere nivå. Så mitt enkle spørsmål er: Vil statsråd Aasland få med seg statsråd Giske og resten av regjeringen på å la de hungrige studentene få elleve måneders studiefinansiering og mulighet til å være heltidsstudenter også i framtiden?

Presidenten: Da går vi til dagens siste svar, om statsråd Giske fra statsråd Aasland – vær så god!

Statsråd Tora Aasland [13:12:30]: Jeg tror at statsråd Giske er en av de statsrådene som har størst troverdighet og erfaring med Kulturløftet. Når han sammenligner forskningsinnsatsen med Kulturløftet, gir det stor troverdighet til forskningsdelen, som er mitt ansvarsområde. Her har det skjedd en formidabel utvikling i denne regjeringens tid.

Så til studiefinansiering, som også er en gjenganger i denne sammenheng. Det regjeringen har gjort, på toppen av det jeg fremdeles vil si er en av verdens beste studiefinansieringsordninger, er å prioritere økt støtte til funksjonshemmede studenter. Det gjelder året i år. Vi har tatt et løft for funksjonshemmede studenter, samtidig som vi har en levekårsundersøkelse for studenter som skal gi oss det best mulige grunnlaget for hvordan vi skal øke studiestøtten. Men vi har valgt å ta hensyn spesielt til noen utsatte grupper. I Soria Moria-erklæringen står det at studenter med barn er en viktig målgruppe for bedre studiefinansiering.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme.

Sak nr. 2 [13:13:35]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Jon Georg Dale til kom-

munalministeren, er overført til kunnskapsministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 3, fra representanten Bård Hoksrud til finansministeren, er overført til samferdselsministeren som rette vedkommende.

Spørsmålene 4 og 5, fra henholdsvis representantene Jan Tore Sanner og Gunnar Gundersen til finansministeren, vil bli besvart av justisministeren på vegne av finansministeren. Etter anmodning fra justisministeren blir disse spørsmålene flyttet og besvart etter spørsmål 12, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 11, fra representanten André Oktay Dahl, vil bli tatt opp av representanten Michael Tetzschner.

Spørsmål 13, fra representanten Henning Warloe til forsknings- og høyere utdanningsministeren, vil etter anmodning fra statsråden bli flyttet og besvart før spørsmål 1, dvs. først i spørretimen.

Spørsmål 14, fra representanten Olemic Thommessen til kulturministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 17, fra representanten Sylvi Graham til arbeidsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 18, fra representanten Harald T. Nesvik til fiskeri- og kystministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart etter spørsmål 2.

Presidenten: Vi begynner da med spørsmål 13.

Spørsmål 13

Henning Warloe (H) [13:14:21]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«Det er bred enighet om at norsk deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid blir stadig viktigere. I Forskningsrådets nye internasjonale strategi legges det enda sterkere vekt enn før på EUs sentrale betydning for utvikling av kvaliteten i norsk forskning. Statsrådets eget parti SV har derimot i sitt gjeldende arbeidsprogram bedt om «en kritisk gjennomgang av EUs dominerende rolle i norsk forskningspolitikk».

Er statsråden enig i Forskningsrådets eller SVs vurdering av dette spørsmålet?»

Statsråd Tora Aasland [13:15:00]: De enkleste hadde jo vært å svare ja på det spørsmålet, men jeg skal utdype det noe.

Soria Moria-erklæringen fra 2009 slår fast at regjeringen vil realisere målene i forskningsmeldingen Klima for forskning, der deltagelse i europeisk samarbeid er høyt prioritert. Forskningsrådets strategi bygger direkte på forskningsmeldingen og er en konkretisering og videreføring av den politikk som regjering og storting allerede har vedtatt.

Jeg ser ikke noen motsetning mellom Forskningsrådets og SVs syn i denne saken. Norges forskningsråd er de fremste til å påpeke sammenhengen – og motsetningen – mellom norske prioriteringer og EUs prioriteringer.

I den siste forskningsmeldingen ble det tatt til orde for å tydeliggjøre disse felles og avvikende prioriteringene mellom EU og Norge enda tydeligere. Det er i tråd med SVs syn, med Forskningsrådets syn og med regjeringens syn.

SV har alltid støttet deltagelse i EUs samarbeid om forskning. Men det er ingen motsetning mellom å støtte hovedtrekkene i et samarbeid og å ha en kritisk innstilling til innretning og konkret utforming.

Jeg kunne kanskje stoppet der, men jeg velger å bruke anledningen til å si noe om hvordan regjeringen jobber med europeisk forskningssamarbeid. Norge alene kan ikke nå de sentrale forskningsmål om å bygge opp en moderne infrastruktur, løse felles globale problemer eller bygge opp et kunnskapsbasert næringsliv for fremtiden. Det er en selvfølge at dette skjer gjennom et tett samarbeid med andre land. Europa er et av de ledende forskningsområdene i verden, og vår geografiske nærhet gjør et sterkt formalisert europeisk samarbeid til et nødvendig virkemiddel i norsk forskningspolitikk. Gjennom det europeiske forskningssamarbeidet styrker vi også samarbeidet med andre prioriterte samarbeidsland som de nordiske landene, Tyskland, Frankrike og Storbritannia. Siden dette samarbeidet også åpner for deltagelse fra land utenfor Europa, er dette også i økende grad en arena der vi møter prioriterte ikke-europeiske land som USA, Canada, Russland, Kina og Japan. Dette understreker betydningen av EU-samarbeidet som et av de mest sentrale virkemidlene for å internasjonalisere norsk forskning generelt.

Forskningsrådet framhever også betydningen av å se det nasjonale og internasjonale arbeidet i en sammenheng. Alle programmer skal vurdere koblingen mot det internasjonale. Siden EU er den største arenaen for omfattende programbasert forskningssamarbeid, er det naturlig at Forskningsrådet framhever dette samarbeidet.

Regjeringen ønsker imidlertid ikke at vårt internasjonale forskningssamarbeid skal låses til bare å gjelde europeisk deltagelse. Vi ønsker et åpent og fritt forskningssamarbeid der land fra hele verden inngår. Hvilke land dette er avhenger av de behov som norske forskningsmiljøer til enhver tid har, og de strategiske utfordringer Norge har som land. I enkelte tilfeller kan norske interesser være motstridende til de interesser som EU har. Regjeringen følger derfor utviklingen i EUs forskningssamarbeid nøye, bl.a. gjennom en aktiv deltagelse i strategiske komiteer som EU-kommisjonen har satt ned for å utvikle framtidens europeiske forskningssamarbeid.

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Henning Warloe (H) [13:17:52]: Jeg ble litt i stuss da statsråden startet med å si at det enkleste hadde vært å svare ja. Jeg stilte jo ikke et ja/nei-spørsmål. Jeg spurte om de to motsatte synene som kommer til uttrykk i henholdsvis Forskningsrådets vurdering av EUs betydning for norsk forskningspolitikk og kvalitet og SVs kritiske holdning til EU. Man kan jo ikke svare ja på begge deler, men jeg registrerer at statsråden mener at det ikke er noen store motsetninger. Det tror jeg hun må være ganske alene om

å forstå på den måten, for det er jo en stor grad av uenighet, etter min mening i alle fall, i forholdet mellom SVs vurdering av EU og Forskningsrådets vurdering av EUs betydning for forskningspolitikken.

Det har jo ingen hensikt å ha et samarbeid hvis alle som deltar i samarbeidet, likevel skal gjøre som de vil. Poenget med å ha et samarbeid må jo være at man samordner innsatsen. Vil statsråden bidra til at Norge gjør det i større grad?

Statsråd Tora Aasland [13:18:58]: Med respekt å melde så tror jeg at jeg har litt mer greie på SVs forskningspolitikk enn det Henning Warloe har. Så jeg kan svare ja på spørsmålet – både om jeg er enig i SVs vurdering og i Forskningsrådets vurdering. For det er om å gjøre å ha et kritisk blikk på de forskningssatsingene vi gjør, også i EU, og det er det mitt parti SV ønsker at vi skal, at vi ikke ukritisk skal gjøre som representanten sier: akkurat som vi vil.

Vi har viktige prioriteringer i Norge, og vi ønsker – alltid – å ha kritiske gjennomganger av hva EU-forskningen står for og hva vi er med på gjennom EU-forskningen. Men det har aldri vært tvil om at vi skal delta i den forskningen, og at det er en meget viktig forskningsarena også for norske forskere. Jeg er jo veldig glad for at vi i disse dager har fått bekreftet at et viktig forskningsområde for Norge, om sunne hav, er blitt et viktig tema i det neste rammeprogrammet for EU-forskningen. Det er bl.a. tallet være Norges innsats, og SV støtter det veldig. Vi synes denne forskningen er særdeles viktig.

Henning Warloe (H) [13:20:03]: Takk.

Jeg synes det er litt vesentlig om man i utgangspunktet har en kritisk tilnærming til EU, eller om man har en positiv tilnærming fordi man liker resultatene av det samarbeidet man selv er imot – jeg snakker da om statsråden i dette tilfellet og hennes parti. Bekymringen i Norge – og det har flere uttalt seg om – går på om Norges innflytelse i forskningssamarbeidet og utbytte fra forskningssamarbeidet i årene fremover vil bli svekket som følge av at mer og mer nå håndteres innenfor EU, og at statusen og innflytelsen for utenforlandene blir svekket bl.a. i forbindelse med utviklingen av det europeiske forskningssamarbeidet ERA.

Da er mitt spørsmål til statsråden: Ønsker hun å fortsette å flagge en kritisk tilnærming til EU på dette området, eller vil hun gå positivt inn for å styrke Norges innflytelse?

Statsråd Tora Aasland [13:21:08]: Det er en stor forskjell på å være kritisk til EU som union og som politisk system og det å ha en holdning til det viktige forskningssamarbeidet som finnes innenfor EU-området. Vi er meget sterkt til stede i det arbeidet som gjøres i EU-sammenheng i dag når det gjelder forskning, og har alltid vært det. SV er ikke noe unntak i den sammenheng, men SV ønsker at det skal være kritisk søkelys på hva vi til enhver tid er med i og hva man prioriterer av forskning. Det burde ikke overraske noen. Det skaper i hvert fall ingen problemer for dette samarbeidet, snarere tvert imot. Det ligger i all

forsknings natur at man skal være kritisk, og at man ikke bare skal akseptere det som er der i utgangspunktet.

Vår holdning til EU har ingen negativ innflytelse på vårt forskningssamarbeid med EU. La det være klart. Her ønsker vi å delta, her ønsker vi, sammen med EU-land og også andre land, som jeg nevnte, å få til positive resultater. Dette kan man på noen av disse forskningsområdene bare få til gjennom et bredt internasjonalt samarbeid, også med EU.

Presidenten: Vi går tilbake til spørsmål 1.

S p ø r s m å l 1

Elisabeth Aspaker (H) [13:22:29]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«EU har lansert mange utdanningsprogrammer, herunder initiativet Youth on the Move, hvor det er en målsetting at alle unge skal ha mulighet til å ta deler av utdanningen i utlandet, inkludert opplæring i bedrift. I sitt svar til EU 5. mai 2011 påpeker EFTA/EØS-landene utfordringer knyttet til finansieringen og muligens Norges deltakelse i disse programmene.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at norske elever fortsatt vil kunne delta i EUs utdanningsprogrammer, som Youth on the Move, på lik linje med resten av EU?»

Statsråd Kristin Halvorsen [13:23:16]: EU-kommisjonen er i gang med å forberede de nye utdanningsprogrammene for perioden 2014–2020. Disse skal erstatte dagens programmer, som gjelder fram til og med 2013.

Norge er en aktiv deltaker i programmet for livslang læring – LLP. Deltakelsen inkluderer partnerskap for barnehager, skoler, yrkesopplæring og høyere utdannings- og voksenopplæringsinstitusjoner og mange ulike mobilitets tiltak for elever, lærlinger, lærere og instruktører på alle nivåer. Norge tar også aktiv del i organiseringen av dette arbeidet gjennom deltakelse i programkomiteen for LLP, som EU-kommisjonen koordinerer.

EØS-landene Island, Liechtenstein og Norge sendte en kommentar til kommisjonens høring om de framtidige programmene for perioden 2014–2020 i brev av 5. mai 2011. Grunnen til at det i dette brevet ble tatt inn en kommentar om finansieringen av programmet, skyldes at det i forslaget til kommisjonen om ny programperiode åpnes for muligheten av at utdanningsprogrammene kan delfinansieres fra strukturfondene og Den europeiske investeringsbanken. Ettersom disse finansieringskildene ikke er en del av EØS-avtalen, og Norge ikke er med på å bidra økonomisk til disse fondene, valgte vi å vise til dette i vår kommentar til EU-kommisjonen og presisere at det kommende programforslaget ikke må redusere EØS-landenes mulighet til å delta i framtidige utdanningsprogrammer. Jeg er helt enig med representanten Aspaker i at det er veldig viktig at norske elever, lærlinger, studenter og lærere kan delta i EUs utdanningssamarbeid på samme måte som i dag, også fra 2014. Det er fordi også jeg er opp- tatt av dette at vi i den felles EFTA/EØS-uttalelsen, som

er initiert fra Norge, har lagt vekt på at eventuelle nye finansieringsordninger for utdanningssamarbeidet ikke må utformes slik at de i praksis kan bli til hinder for deltakelse på lik linje med medlemslandene i EU, slik vi har det i dag. Departementet vil følge nøye med på hvordan kommisjonen tar dette videre, sånn at vi kan finne en løsning som ikke begrenser vår mulighet til deltakelse.

Når det gjelder det såkalte flaggskipsinitiativet Youth on the Move, som representanten Aspaker nevner i sitt spørsmål, er dette ikke formelt en del av det framtidige programmet for livslang læring som det nå har vært en forhåndskonsultasjon om, men programmet er ett av de viktigste virkemidlene for å følge det opp. Youth on the Move er ett av syv flaggskip som kommisjonen har fremmet som en del av oppfølgingen av EUs overordnede strategi fram mot 2020, kalt EU 2020-strategien. Hovedmålsettingen i flaggskipet er å forbedre utdanningssystemene og øke selselsettingen og mobiliteten blant unge. Kunnskapsdepartementet følger aktivt opp forslagene på sitt område som fremmes gjennom dette og andre flaggskipsinitiativ.

Elisabeth Aspaker (H) [13:26:19]: Jeg hører hva statsråden sier i sitt svar. Men Høyre er jo veldig opptatt av at norske elever også i fremtiden skal ha gode muligheter til å ta utdanning ute. Vi vet at det er en del videregående skoler – for å konsentrere oss om det nivået – som har gjort noen forsøk, og som har hatt ganske betydelige utfordringer på den veien for å få til ordninger for elevene både når det gjelder studiefinansiering, og det å få dem inn i systemer som er såpass likt det norske at de kan gå begge veier, at de kan starte hjemme og eventuelt fullføre utdanningen hjemme, men allikevel ha en del av sin utdanning innenfor noen av disse EU-programmene.

Men jeg har lyst til å utfordre statsråden: Hva slags ambisjonsnivå har man når det gjelder andel norske elever på videregående skole-nivå som skal kunne ta utdanningen sin ute? Vi har jo ganske høye ambisjoner når det gjelder høyere utdanning, men hva slags ambisjonsnivå ser statsråden for seg når det gjelder videregående opplæring?

Statsråd Kristin Halvorsen [13:27:14]: Foreløpig har vi ikke diskutert eller konkludert på hva slags ambisjonsnivå vi skal ha, hvis representanten Aspaker tenker seg en – la oss si – prosentandel elever som nå tar videregående opplæring. Den prosessen vi er inne i nå, er å sørge for at vi får videreført disse utdanningsprogrammene på en sånn måte at norske elever, studenter, lærere, instruktører og lærlinger kan delta på lik linje med EU-landene. Jeg tror det i Stortinget vil være tverrpolitisk enighet om at vi, sammen med de andre EØS-landene, står på for at ikke EUs eventuelle nye forslag til finansiering av disse skal ekskludere oss.

Vi kommer tilbake til Stortinget i en egen proposisjon i 2013 om vår deltakelse i den nye programperioden. Jeg regner med at vi får en engasjert debatt i Stortinget om det. Hvis man ønsker å sende oss noen synspunkter på veien i den prosessen som nå pågår, slik at vi får et godt opplegg på plass fra 2014, tar jeg gjerne imot det.

Elisabeth Aspaker (H) [13:28:22]: Norge er jo et land som – jeg holdt på å si – er helt avhengig av den verden vi kan selge og eksportere varene våre til. Det er ikke da likegyldig hvor stor andel av studentene våre som faktisk tar en del av utdanningen sin internasjonalt, og som skaffer seg den type erfaring under marsjen. Jeg tenker i hvert fall at det kan være en sammenheng mellom i hvor stor grad vi greier å stimulere elevene allerede mens de går i videregående, til å begynne å orientere seg utenlands, og hvor mange studenter som senere igjen, i løpet av høyere utdanning, tar deler av sin utdanning utenlands.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Ser hun at det også her kan være en sammenheng når det gjelder hvor mange vi greier å motivere tidligere til å begynne å ta deler av studiet sitt utenlands? Hva slags eventuelle nye virkemidler ser statsråden for seg at man skulle sette i verk for å få flere på alle nivåer til å ta mer utdanning utenlands?

Statsråd Kristin Halvorsen [13:29:23]: Jeg kan i farten ikke komme på om vi har noen forskningsbasert kunnskap som tilsier at f.eks. utvekslingsstudenter har større hyppighet når det gjelder utenlandsstudier enn andre. Men det er jo veldig lett å tenke seg at for dem som er introdusert til utenlandske utdanningssystemer, som altså allerede har bodd ett år mens de gikk på videregående, utenlands, og kan språket godt, er terskelen for å velge videre studier i utlandet lavere enn for andre.

Jeg synes det er avgjørende at vi får dette systemet til å fungere. Det kan nok være ganske sammensatte årsaker til at det er vellykket eller ikke å ta deler av videregående opplæring ute, f.eks. hva slags vertsfamilie man kommer til, om man klarer å tilpasse den opplæringen man får, til videregående opplæring hjemme, osv. Det er et bredt spekter av problemstillinger som vi kan se nærmere på.

Spørsmål 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Jon Georg Dale til kommunal- og regionalministeren, er overført til kunnskapsministeren som rette vedkommende.

Jon Georg Dale (FrP) [13:30:38]: Det er alltid gledelig å møte kunnskapsministeren, selv når ansvaret for å svare på spørsmålet etter mi oppfatning openbert ligg hos kommunalministeren. Spørsmålet lyder likevel slik:

«Nye tal viser at medan 4 000 lærarar søkjer om vidareutdanning i år, vil berre om lag 1 500 få tilbod frå sin kommunale arbeidsgjevar om å gjennomføre dette. Kompetansen til læraren er den viktigaste faktoren for å styrkje læringa i skulen. Difor er det eit paradoks at kommunane ikkje tek sin del av ansvaret for etter- og vidareutdanninga for sine lærarar.

Kva vil statsråden gjere for å sikre at kommunane i større grad enn i dag bidreg til at alle lærarar som har behov for fagleg påfyll, får tilgang til etter- og vidareutdanning?»

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at det er statsrådene selv som avgjør arbeidsdelingen seg

imellom, under ledelse av statsministeren – alt etter vår konstitusjon og vår tradisjon.

Statsråd Kristin Halvorsen [13:31:32]: Ja, dette er mitt ansvarsområde, selv om jeg er helt avhengig av et godt samarbeid med kommunene. Den ordningen som representanten her viser til, er et spleiselag mellom flere parter.

Det er riktig at da søknadsfristen for skoleeiere til å prioritere deltakere til videreutdanning innenfor den statlige satsingen gikk ut 15. april i år, hadde kommunene kun videreført 1 450 søknader – dette til tross for at ca. 4 000 lærere har søkt om videreutdanning. De endelige tallene vil først være klare i juni, men vi har ingen tro på at de vil øke vesentlig. Vi er altså i en situasjon med stort sprik mellom de ønskene lærerne selv har, og det kommunene viderefører.

Kompetanse for kvalitet – Strategi for videreutdanning av lærere 2009–2012 ble etablert i et partnerskap mellom Kunnskapsdepartementet, KS, lærere og lederorganisasjonene og Universitets- og høgskolerådet. Denne strategien forutsetter at lærere skal få styrket sin kompetanse i form av videreutdanning, med 30–60 studiepoeng i fag. Prioriterte fag i strategien i denne perioden er norsk/samisk, matematikk, engelsk, leseopplæring, fysikk, kjemi, yrkesfaglige programfag, praktisk-estetiske fag og rådgivning. Jeg har nå, sammen med partene, startet en diskusjon om hvilken innretning en ny periode, 2012–2015, skal ha.

Skoleeier har ansvar for å tilsette kvalifisert personell i skolene og for å sikre skoleutvikling, etter- og videreutdanning for sine ansatte, jf. opplæringsloven § 10.

Det er likevel bred politisk enighet om at staten skal bidra til kompetanseutvikling for lærere innenfor særlig prioriterte områder. I 2011 bruker staten ca. 400 mill. kr til rektorutdanning, videreutdanning og etterutdanning for lærere.

Både i 2009 og i 2010 ble det omdisponert midler som følge av lav søkning til videreutdanningstilbudene innenfor strategi for videreutdanning. I 2009 fikk fylkeskommunene og kommunene de overskytende midlene til ulike kompetanseutviklingstiltak. I 2010 ble 45 mill. kr omdisponert til etterutdanning av lærere, rådgivere og aktører innen fag- og yrkesopplæring, tiltak rettet mot kommuner med svake resultater på nasjonale prøver, klasseledelse, læreplanforståelse og vurdering.

I revidert nasjonalbudsjett, som ble lagt fram for Stortinget 13. mai, ble midlene til videreutdanning omdisponert, med 25 mill. kr til klasseledelse og regnesatsing og 35 mill. kr til forsering av skoling i Ny GIV. Siden det endelige antall deltakere ikke er klart, kan det bli mindre justeringer i tallene.

Før søknadsprosessen for 2011/2012 har jeg sammen med partene gjort en del endringer for å øke antall søkere. Det kan jeg komme tilbake til. Jeg har også – den 13. – hatt et møte med partene som er en del av denne avtalen, fordi det er et så stort gap mellom hvor mange plasser staten kan tilby, og hvor mange plasser kommunene vil ha.

Jon Georg Dale (FrP) [13:34:38]: Det er openbert slik at kompetansen til norske lærarar er den aller mest avgjerande faktoren for at elevlar i norsk skule skal få godt læringsutbytte. Då er det eit paradoks at mange lærarar i løpet av ein heil karriere innanfor skulen – 40 år – kanskje får tilbod om etter- og vidareutdanning éin gong. Det seier seg sjølv at det er vanskeleg å følgje den faglege utviklinga når arbeidsgivar ikkje i større grad legg til rette for fagleg påfyll undervegs i arbeidet.

Spørsmålet er derfor: Føler statsråden, sidan kommunalministeren ikkje kan svare på dette spørsmålet, at ein får gjennomslag i regjeringa, at trykket frå kommunalministeren for å få kommunane til å gjennomføre etter- og vidareutdanning i samsvar med avtalane som ligg føre, der kommunane skal bidra med 40 pst. finansiering, er der i tilstrekkeleg grad, eller har regjeringa ein jobb å gjere her?

Statsråd Kristin Halvorsen [13:35:40]: Det er tydelig når jeg går igjennom tallene for de ulike kommunene og kan sammenligne sammenlignbare kommuner, at det er veldig forskjellige holdninger i kommunene til hva det betyr å ha arbeidsgiveransvar for lærere med hensyn til videreutdanning.

Vi har et veldig klart mål om å øke lærernes kompetanse. Derfor er disse videreutdanningsmidlene innrettet slik at man kan ta 30–60 studiepoeng i fag. I en del kommuner synes de det er en stor investering i én enkelt lærer. Jeg får mange synspunkter som går på at de heller ønsker å smøre sin innsats litt tynnere utover, og gi kortere kurs til flere lærere. Det forventer vi også at kommunene gjør, men denne innsatsen er for å heve den formelle kompetansen.

Jeg er i tett dialog med kommunene om dette. Det er opplagt at vi må diskutere med partene hvordan vi skal få en form på dette som gjør at statens midler blir brukt etter formålet.

Jon Georg Dale (FrP) [13:36:45]: Statsråden kunne like godt svart nei, kommunane gjer ikkje nok. Det er jo det statsråden seier. Og ære vere statsråden for at ho er så ærleg. Eg ønskjer at kunnskapsministeren, saman med kommunalministeren, får gjennomslag på dette viktige området, i og med at dette er den avgjerande faktoren for at vi får heva kompetansen i norsk skule.

Eg trur at statsråden er einig i at vi ikkje kan vente på at desse tala skal gå opp. No har vi fått søkjarar på plass. Likevel kjem ikkje studietilbodet frå kommunane.

Då er spørsmålet: Skal staten auke sitt bidrag? Det er i den anledninga interessant å høyre om kunnskapsministeren har vurdert om vi f.eks. skal auke det statlege bidraget til 50 pst., frå 40 pst. i dag, på kostnad av 10 pst. frå kommunane. Er det gjort slike vurderingar for å sørje for at vi får meir kompetanse til lærarar i norsk skule?

Statsråd Kristin Halvorsen [13:37:47]: Vi har gjort en rekke endringer for inneværende år for å få opp søkningen, bl.a. har vi sendt ut informasjonshefte til alle skoler, vi har gjort det mulig for lærerne å søke direkte – i første omgang med anbefaling fra rektor, og så i neste omgang

sikre seg at de har kommunenes støtte. Det er derfor vi nå får fram at det er såpass stort sprik mellom lærernes ønsker og det kommunene ønsker. Vi har også sett på hvordan vi kunne innrette det tilbudet vi kommer med, litt mer fleksibelt.

Det som gjør det vanskelig å skjære alle kommunene over én kam, er at en del kommuner er veldig gode til å bruke denne ordningen og veldig bevisste på at man nettopp skal tilby videreutdanning som gjør at man øker sin formelle kompetanse med 30 eller 60 studiepoeng, mens andre kommuner nesten ikke er deltakere i programmet. Jeg har vurdert om det ville ført til en stor forskjell om en fikk en økning på 10 pst. på statens andel og tilsvarende lavere på kommunenes andel. Det tror jeg ikke på dette tidspunkt, men jeg er nå i kontakt med partene.

Presidenten: Vi går til spørsmål 18.

Spørsmål 18

Harald T. Nesvik (FrP) [13:39:07]: Jeg vil stille følgende spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«Ifølge oppslag i Fiskeribladet/Fiskaren mandag 9. mai blir det rettet kraftig kritikk mot det som omtales som for mye byråkrati innen hvalfangstnæringen. Denne kritikken kommer nå fra en meget erfaren yrkesutøver. En har også tidligere sett at det er blitt rettet kraftig kritikk mot myndighetene når det gjelder fangstbegrensninger av hval i Svalbardsonen.

Vil statsråden vurdere hvordan en kan få på plass forenklinger og bedring av rammevilkår som gjelder for hvalfangsten, slik at næringen fortsatt har livets rett?»

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:39:53]: Det stilles mange krav til norsk fiskeri- og fangstnæring, også fra myndighetenes side. Vi ønsker å sikre bærekraftig fangst og god hygiene knyttet til sjømat og å ta dyrevern hensyn. Dette er ikke noe nytt. Slik har det vært lenge, og slik har vi bygd opp det gode renommé som næringen faktisk har i dag.

Noen aktører i næringen er mer høylytte enn andre når det gjelder sitt syn på tingenes tilstand. Det betyr ikke at de alltid har rett, men ofte at de får mest oppmerksomhet. Det skal vi kunne leve med. Men kritikk som ensidig svartmaler, er lite konstruktiv. Det vi da står i fare for – og det opptar meg sterkt – er å skremme ungdommen bort fra å velge seg en levevei innenfor fiske og fangst. Og det er ingen tjent med.

Kjernen i representantens spørsmål dreier seg om forenkling og rammevilkår. Mitt utgangspunkt er at regelverk og krav som stilles, skal være godt begrunnet, forståelige og enkle å forholde seg til, med tanke på både lønnsomhet og hvordan fangst skal utøves. Det er også bakgrunnen for at hvalfangerne, etter eget ønske, har fått dispensasjon fra kravet om elektronisk rapportering for inneværende år – dette til tross for at elektronisk rapportering på sikt vil være en enklere form å rapportere på for næringsutøverne, og føre til bedre og enklere kontroll for myndig-

hetene. Sporing av fiske- og fangstfartøy er et viktig hjelpemiddel i ressurskontrollen og i kampen for å bekjempe UUU-fiske. Hvis vi senker kravene eller åpner opp for unntak for enkelte, vil kontrollsystemet, som har gitt veldig gode resultater i Barentshavet, bli utthulet. Det er ikke en utvikling jeg ønsker.

Når det gjelder hvalfangsten spesielt, står den i en særstilling når det gjelder strenge reguleringsregimer. Dette skyldes – som jeg er helt sikker på at også representanten godt kjenner til – de internasjonale rammebetingelsene som følger av vårt IWC-medlemskap. Jeg er veldig oppatt av at Norge også innenfor dette systemet oppnår rammebetingelser for hvalfangsten som er til å leve med, og som ikke oppleves som unødvendig byrdefulle av fangerne våre. Vi vil derfor fortsette å arbeide for best mulige løsninger for næringen.

Når det er sagt: Spørsmålet om hvorvidt hvalfangstnæringen har livets rett, er etter min oppfatning i dag ikke et spørsmål om hva vi på myndighetssiden gjør eller ikke gjør, men et spørsmål om hva næringen selv greier å oppnå i markedet. Vi skal gjøre vårt, men hovedutfordringen i dag er å få opp etterspørselen etter hvalkjøtt og være med på å legge til rette for større kvoteutnyttelse. Her må næringen – på sjø og land – samarbeide både når det gjelder produktutvikling, og når det gjelder markedsarbeid.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:42:40]: Jeg hadde egentlig ønsket at statsråden hadde vært litt mer offensiv i sitt svar.

Statsråden har innenfor andre næringer vist stor handlekraft. Ikke minst har hun vært med på å få på plass et godt regelverk for næringen selv, bl.a. innenfor oppdrett, og det skal statsråden ha stor honnør for. Men det ser ut til at man fra regjeringens og departementets side legger seg på været her og venter og ser om uværet går over, istedenfor å være proaktiv for å finne ut hvordan vi kan være med og bidra, slik at hverdagen blir lettere for yrkesutøverne.

Man viser bl.a. til IWC. Det har vært rettet sterk kritikk bl.a. knyttet til hvorvidt norsk medlemskap i nettopp denne kommisjonen er bærekraftig – holdt jeg på å si – for Norge på sikt, fordi kommisjonen til enhver tid har fattet beslutninger som faktisk går imot Norge som fangstnasjon.

Spørsmålet mitt til statsråden knyttet til rammevilkår er følgende: Vil i hvert fall statsråden sørge for at det blir foretatt en gjennomgang av det regelverket som ligger der, for å se på muligheten for forenklinger?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:43:46]: Det er godt mulig at jeg kunne vært enda mer aktiv når det gjelder hvalfangstnæringen. Jeg hadde senest et møte med småhvalfangerne for nøyaktig én uke siden, den 11. mai, der vi saklig og grundig diskuterte igjennom de utfordringene som hvalfangstnæringen står overfor. Jeg legger ikke skjul på at det er flere. Hovedproblemet, som jeg sa i mitt svar, er knyttet til marked og markedsutfordringer. Så skal vi selvsagt til enhver tid ha en gjennomgang av regelverket. Vi har nå til vurdering spørsmålet om hva slags spillerom vi f.eks. har innenfor forvaltningsregimet for hvalfangst

med hensyn til forvaltningssoner, som er ett av de temaene som har vært oppe den senere tid. Vi jobber for størst mulig fleksibilitet for næringen. Samtidig er det viktig for meg å understreke at vi står støtt på vitenskapskomiteens vurderinger. Det gjør vi i dag, og det tror jeg vi tjener alt på å gjøre i framtiden.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:44:49]: Nå var statsråden akkurat inne på mitt siste spørsmål, som regjeringen ikke har vist vilje til å finne fram til en løsning på, nemlig soneinndelingen. For det er klart at når man over tid først blir pålagt å sende inn prøver av DNA-materiale fra hvalen og så finner ut at det er fra den samme bestanden som man finner både i Nordsjøen, Norskehavet og i Svalbardsonen, og når norske myndigheter så klarer å sette en veldig lav kvote i Svalbardsonen, der det faktisk er enkelt å fange hvalen, viser det at vi ikke har myndighetene med oss, men i stor grad imot oss. Det er jo med på å drive kostnadene opp. Så er det øvrige reguleringer, og så viser man selvfølgelig til det markedsmessige – ja, at det skal aktørene løse selv.

Det er helt åpenbart at her har næringen selv en jobb å gjøre. Men myndighetene har en jobb å gjøre for å åpne dører. Som jeg sa tidligere: For meg kan det her se ut som om man ikke gjør så veldig stor innsats.

Hva vil statsråden foreta seg nettopp for å øke den norske innsatsen på dette feltet?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:45:58]: Når det gjelder å åpne dører, er vel det – tror jeg, for å være ærlig – i all hovedsak norske dører. Hovedmarkedet for norsk hvalkjøtt er det norske markedet. Der tror jeg det er et potensial. Det har jeg snakket med næringen om, og der skal jeg absolutt se på om ikke vi kan gjøre mer.

Når det gjelder de forskjellige sonene og de fangstbegrensningene som finnes, er det slik at Norge har akseptert soneinndelingen – mer og mindre uavhengig av om det er én eller flere genetiske stammer i det området. Vi aksepterte den som et generelt forsiktighetstiltak, uten å protestere.

Så skal vi selvsagt ta inn over oss at vi må se på hvilket handlingsrom som finnes innenfor det forvaltningsregimet vi har. I forrige fangstperiode ble mesteparten av hvalen tatt utenfor Svalbardsonen, så det er ikke slik at den hele tiden er der – den vandrer. Jeg har hatt en relativt bratt læringskurve med tanke på hvalens vandringsmønster, men det kan endre seg.

Presidenten: Vi går tilbake til spørsmål 3.

Spørsmål 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Bård Hoksrud, til finansministeren, er overført til samferdselsministeren som rette vedkommende.

Bård Hoksrud (FrP) [13:47:19]: Spørsmålet er som følger:

«Økt bruk av nødpeilesendere vil kunne spare staten for millioner av kroner i redningsaksjoner knyttet til bruk av helikoptre, kystvaktskip og annet utstyr. 15 personer har druknet her til lands hittil i år. Gebyret for en slik sender er 600 kr i året, og det er derfor bare ca. 1 100 brukere. Kjøp, registrering og bruk av personlige nødpeilesendere er avgiftsfritt i land som Sverige og USA.

Vil statsråden vurdere å fjerne dette gebyret, og hvilke budsjettmessige konsekvenser vil dette eventuelt ha?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [13:47:51]: Eg er glad for at representanten Hoksrud meiner at folk til sjøs og folk som ferdest i øyde og utilgjengelege strøk, bør leggja vekt på tryggleik og m.a. ta i bruk personlege naudpeilesendarar. Eg er òg oppteken av at folk tenkjer på tryggleik. Likevel meiner eg at det er rimeleg at folk som nyttar slike tenester, er med på å betala forvaltingsmessige kostnader knytte til å ha eit slikt tilbod.

Post- og teletilsynet forvaltar ei registrerings- og tilsynsordning for personlege naudpeilesendarar og naudpeilesendarar for luftfartøy. I medhald av forskrift om gebyr til Post- og teletilsynet krev tilsynet inn eit årleg gebyr for dei nemnde naudpeilesendarane. For personlege naudpeilesendarar er gebyret 600 kr per år. Med i overkant av 1 400 personlege naudpeilesendarar i bruk gjev dette tilsynet ei samla årleg gebyrinntekt på om lag 850 000 kr.

Verksemda til Post- og teletilsynet skal i samsvar med vedtak i Stortinget i utgangspunktet vera sjølvfinansiert, og kostnadsorienterte gebyr skal dekkja kostnadene tilsynet har med å forvalta ordninga. Om gebyr for personlege naudpeilesendarar skulle fjernast, ville dette føra til at brukarane av tilsynet sine tenester innafor andre forvaltingsområde må belastast med ein forholdsmessig større del av kostnadene knytte til tilsynet si verksemd. Alternativt må kostnadene for arbeid knytt til naudpeilesendarar bli unnatekne frå sjølvfinansieringsordninga og i staden bli dekte over statsbudsjettet. Ei fjerning av gebyr for personlege naudpeilesendarar og ei auking av gebyra for andre produkt eller tenester ville stri mot prinsippet om at gebyra skal vera kostnadsorienterte.

Eg meiner gebyret for slike naudpeilesendarar ikkje er urimeleg, men eg vil òg peika på at om langt fleire tek i bruk slike sendarar, vil det årlege gebyret etter kvart kunna reduserast fordi forvaltingskostnadene blir delte på fleire brukarar, samstundes som desse kostnadene ikkje aukar lineært med talet på brukarar.

Bård Hoksrud (FrP) [13:50:34]: Jeg er glad for at det tydeligvis er flere hundre nye som har kommet til etter at undertegnede var i kontakt med Post- og teletilsynet om hvor mange som bruker personlige nødpeilesendere.

Jeg har allikevel lyst til å utfordre statsråden, for samfunnskonsekvensene er jo veldig store med tanke på utrykning og leteaksjoner. Man bruker mye penger på hver eneste leteaksjon. Fjerning av dette gebyret kan faktisk bety at flere ville kjøpe personlige nødpeilesendere, noe som også ville gjort at man kjappere kunne komme til med den hjelpen som man trenger når man har vært utsatt for en ulykke.

Ser ikke statsråden at det fra statens side ville være små kostnader ved å ta over de kostnadene som Post- og teletilsynet har, i forhold til alt det man kan spare ved at man altså trenger mindre ressurser på utrykning, fordi man lettere og raskere finner de personene som eventuelt kan være savnet?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [13:51:34]: Lat meg seia: For det fyrste har talet på brukarar av personlege naudpeilesendarar auka jamt og trutt. Sidan i fjor haust har talet stige med meir enn 100 til over 1 400 aktivt registrerte identitetar. Dette er eit teikn på at den eksisterande ordninga fungerer tilfredsstillande.

Det er nødvendig å ha ei registreringsordning for personlege naudpeilesendarar, slik at det blir gjort ei kopling mellom den unike identiteten til sjølve sendarutstyret og brukaren av utstyret. Når ein alarm blir utløyst, veit redningstenesta kven som treng hjelp, og dei kan òg ta kontakt med registrerte kontaktpersonar for å sjekka om det f.eks. kan vera utløyst falsk alarm. Desse rutineane bidreg til å sikra at tenesta verkar godt, og det er mitt utgangspunkt her.

Bård Hoksrud (FrP) [13:52:38]: Jeg oppfatter at statsråden fortsatt ikke vil svare på om hun nå vil sørge for å ta bort denne avgiften. Det ville sannsynligvis medføre at mange flere ville kjøpe personlig nødpeilesender, noe som ville ført til at dersom man kommer ut for en ulykke, ville det, som sagt, være enda lettere å komme kjapt til med hjelp, og kostnadene ville vært langt, langt lavere for samfunnet.

Totalt sett har det, så vidt jeg vet, kostet ca. 2 mill. kr å utvikle dette systemet, og de årlige kostnadene er forholdsvis lave for Post- og teletilsynet. Det kunne faktisk bety at staten kunne spart store summer ved at man hadde sluppet en del av redningsaksjonene, og hadde sluppet å sette i gang så mange tiltak som det man i dag gjør, fordi man ikke har personlige nødpeilesendere.

Hvorfor vil ikke statsråden ta bort denne avgiften? Det ville ført til at mange, mange flere enn bare de 100 ekstra som kommer til hvert år, ville kjøpt dette. Da ville man visst at det ikke var en ekstra årlig kostnad, som er 600 kr. For en del unge mennesker spesielt vil det være en forholdsvis stor kostnad.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [13:53:43]: Vi ser på ulike ordningar frå år til år – om dei fungerer etter føremålet, og om det er nødvendig og hensiktsmessig med forbetringar eller endringar. Slik vil det òg vera med denne ordninga. Så langt har vi altså halde oss til at dette er ei ordning som Post- og teletilsynet handterer, og dei gebyra dei tek, skal vera med på å finansiera sjølve ordninga. Det er nødvendigvis kostnader knytte til forvaltninga. Vi har så langt ikkje funne det urimeleg at brukarane er med på å dekkja desse kostnadene.

Presidenten: Spørsmålene 4 og 5 besvares senere, etter spørsmål 12.

Spørsmål 6

Arne Sortevik (FrP) [13:54:48]: Spørsmålet lyder:

«Seksjon for vegforvaltning hos Statens vegvesen måler hvert år tilstanden på mesteparten av riksveinettet. Tall for perioden 2000–2009 viser gradvis forverring; veiforfall har samlet økt med 48 pst. Også tilstanden for fylkesveinettet er bekymringsfull, og i 2010 var hele 53 pst. av fylkesveinettet klassifisert som dårlig eller svært dårlig målt på tilstand i veidekket.

Hva er statsrådets plan for å få redusert veiforfall, og når kan bilistene regne med at både riks- og fylkesveier i hovedsak har god tilstand?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [13:55:37]: For både riks- og fylkesvegnettet har det over lang tid bygt seg opp eit vedlikeholdsetterslep som følgje av at det ikkje har vore tilstrekkeleg med midlar til vedlikehald og nødvendig oppgradering. Dette gjeld òg for vegdekke. I samband med det pågåande arbeidet med Nasjonal transportplan 2014–2023 vurderer Statens vegvesen nærare kor omfattande forfall er, og kor mykje det vil kosta å fjerna dette. Dette materialet vil vera eit viktig grunnlag for Statens vegvesen sitt planforslag, som skal vera ferdig i februar 2012.

For riksvegar viser statistikken til Statens vegvesen at omfanget av vegdekke klassifisert som svært dårleg auka kvart år i perioden 2000–2008. For både riks- og fylkesvegar viser statistikken at omfanget av vegdekke klassifisert som svært dårleg har vorte redusert i perioden 2008–2010, medan omfanget klassifisert som dårleg framleis har auka for fylkesvegar. Det blir difor feil å seia at forfall for vegdekke har auka i dei siste to åra, då det er omfanget klassifisert som svært dårleg som best indikerer om forfall aukar eller minkar.

I budsjettet for 2011 har regjeringa auka satsinga betydeleg både på drift og vedlikehald av vegnettet. Det er representanten Sortevik vel kjend med. Men lat meg streka under:

- For 2011 er det f.eks. sett av 5 mrd. kr til drift og vedlikehald av riksvegnettet, inklusiv regionane sine utgifter til sams vegadministrasjon. Det er ein kraftig auke. Det er godt og vel 20 pst., eller 880 mill. kr meir enn saldert budsjett 2010.
- Det skal nyttast om lag 1,9 mrd. kr til drift av vegnettet. Det er ein auke på 200 mill. kr, eller 12 pst. i forhold til saldert budsjett 2010.
- Til vedlikehald er det føresett nytta om lag 1,55 mrd. kr, som er ein auke på 580 mill. kr, eller heile 60 pst. i forhold til saldert budsjett 2010.
- Basert på dagens berekningsmodellar vil budsjettet for 2011 stansa veksten i forfall på riksvegane. Budsjettet representerer dermed eit brot i ein langsiktig trend.

Når det gjeld fylkesvegane, følgjer vi sjølvstøtt og nøye med der. Vi veit at fylkeskommunane har auka sitt engasjement, og vi sørgjer sjølve for det med å overføra midlar i lag med dei vegane som vart overførte frå 1. januar 2010.

Arne Sortevik (FrP) [13:58:32]: Spørsmålet var altså sluttformulert som følgende: «Når kan bilistene regne med at både riks- og fylkesveier i hovedsak har god tilstand?» Jeg er ikke sikker på om de blir mye klokere.

Regjeringen har mål for mye. Den har mål om månelanding, der pengene sitter ganske løst. Den har mål f.eks. for antall sykehjemsplasser, både når det gjelder antall plasser og årstall – nok sykehjemsplasser i 2015. Hva er samferdselsministerens mål på vegne av regjeringen når det gjelder veier og veistandard. Hvor lenge skal bilistene vente? Er det samtidig en nullvisjon for bedre veier?

Så helt konkret og spesifikt: I hvilket år kan regjeringen love at hoveddelen av riks- og fylkesveier har god tilstand, og fremstår som sikre?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [13:59:28]: Når det gjeld mål i forhold til standard, og når det gjeld eit årstal, veit vi veldig mykje meir om det i løpet av 2012. Statens vegvesen har no sett i gang eit arbeid som skal vera eit grunnlag for den stortingsmeldinga som skal leggjast fram våren 2013. Så det må eg få lov til å koma tilbake til.

Og lat meg seia at når det gjeld fylkesvegane, er det framleis den enkelte fylkeskommunen som fastset vedlikeholdsstandarden. Etterslepet er naturleg nok relatert til vedlikeholdsstandarden. Men det er òg slik at Handbok 111, som omhandlar standard, er under revisjon, så der kan det bli endring.

Arne Sortevik (FrP) [14:00:33]: Igjen takk for svaret.

Fylkesveinettet er spesielt dårlig – det hadde jeg med innledningsvis. 53 pst. av fylkesveiene var i 2010 svært dårlige eller dårlige.

Transportkomiteen har nylig vært på befarung, bl.a. i Telemark. Meldingen fra Telemark fylkeskommune er ganske klar, som den er fra en del andre fylker, at denne jobben med å få veistandarden opp på et godt og sikkert og akseptabelt nivå klarer vi ikke alene. Vi klarer den ikke ved å bruke de pengene som fulgte med forvaltningsreformen, vi klarer den ikke når vi bruker lånerammen, og vi klarer den heller ikke når vi legger ekstra fylkeskommunale penger i potten. Vi må kort og godt ha hjelp. Dette var et klart budskap fra Telemark fylkeskommune, men det er også kommet fra en del andre fylker – her trengs det hjelp.

Hvilken ytterligere hjelp vil regjeringen gi fylkeskommunene for å utbedre dårlige veier innen rimelig tid?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [14:01:34]: For det fyrste følgde det med midlar direkte til dei vegane som fylkeskommunane overtok, for det andre følgde det med 1 mrd. kr ekstra i 2010, som vart vidareført i 2011, og så fekk dei moglegheit for rentefrie lån tilsvarande 2 mrd. kr både i 2010 og 2011. Og det vil bli gjennomført.

Utover det er det svært viktig at regjeringa heile tida følgjer med på fylkeskommunane sin økonomi, altså det som blir varsla i kommuneproposisjonen, og som skal kunna brukast der fylkeskommunane sjølve meiner det trengst mest. Der har dei for 2011 brukt noko til veg. Det

trur er òg dei vil gjera i 2012, men det er altså då den store potten som blir auka kvart år.

Spørsmål 7

Øyvind Halleraker (H) [14:02:57]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«I EUs hvitbok for transport omtales et sentralt nettverk av transportkorridorer for gods og passasjerer. Det beskrives at informasjonsteknologi i vidt omfang skal iverksettes på all TEN-T infrastruktur med formål å forenkle administrative prosedyrer, oppsporing og lokalisering av gods og optimalisering av godsstrømmer og tidsplaner – e-frakt.

Hvilke planer har statsråden for den norske implementeringen av e-frakt?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [14:03:37]: Representanten Halleraker tek opp eit tema som kjem til å bli viktig i åra som kjem, nemleg korleis vi kan dra nytte av ny teknologi. Dette er òg tema i den såkalla kvitboka om framtidig transportpolitikk i EU som nyleg vart lagd fram.

I Europa er e-fraktløysingar m.a. tenkt å byggja opp under tankane om ein sterkare indre marknad og gje betre konkurransekraft for europeisk næringsliv. E-frakt er basert på moderne informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Målet er å få til ein flyt av informasjon som er billigare, meir presis og meir påliteleg enn det som er tilfellet i dag.

I kvitboka er det nemnt at e-frakt bør oppmuntrast ved å krevja at slike løysingar må nyttast i det såkalla TEN-T-nettverket, og gradvis innførast i heile transportsystemet. Eg er i stor grad positiv til dei forslaga som er nemnde i denne meldinga, bl.a. det framtidige internasjonale samarbeidet om e-frakt.

Innføring av dei ulike e-fraktløysingane vil i hovudsak vera ei oppgåve for aktørane i transportmarknaden. Det er dei som primært skal bruka og dra nytte av dette, og fleire verksemdar her i landet har alt teke i bruk avanserte elektroniske løysingar. Det viktige framover er at både offentlege og private aktørar tek i bruk løysingar som gjer at dei ulike systema kan «snakka saman». Utan felles standardar får vi ikkje eit system som heng saman.

Regjeringa vil leggja til rette for at e-frakt blir vidareutvikla på ein effektiv måte, bl.a. ved å sørgja for å byggja ut infrastruktur – då tenkjer eg i denne samanhengen særleg på elektronisk infrastruktur. I tillegg er det vår oppgåve å sikra utvikling av eit regelverk som regulerer og støttar bruk av slike system. Vi er opptekne av å utvikla og byggja kunnskap om dette området, slik at vi ikkje blir hengjande etter.

Alt dette er vi godt i gang med. Det kan nok til tider tenkjast at vi frå norsk side føler at dette går noko seint, men her må vi gå i takt med andre land.

Representanten Halleraker kjenner sjølvsagt elles til det kraftige lyftet denne regjeringa har fått til når det gjeld

infrastruktur. Det trur eg vil visa seg å vera framtidretta og eit grunnlag for effektive transportar.

Vi deltek òg med å laga felles standardar og retningslinjer for trafikkinformasjon, eksempelvis i samband med implementering av det såkalla ITS-direktivet. I dette arbeidet er det mange norske aktørar som er med, både for å gje frå seg kunnskap og for å ta med seg kunnskap tilbake til Noreg.

Lat meg òg nemna at e-frakt har vore eit tema i EU sitt 7. rammeprogram for forskning, der Noreg deltek. I Noreg har vi forskingsprogrammet SMARTRANS – som Samferdselsdepartementet er med og finansierer gjennom Forskningsrådet. Så i sum har det vorte gjort mykje på dette området.

Øyvind Halleraker (H) [14:06:46]: Jeg vil gjerne komme med et tilleggsspørsmål.

Jeg takker for svaret. Jeg oppfatter vel at statsråden uttrykker seg positivt om denne ordningen, og at man vil tilrettelegge for det som er – skal vi si – et myndighetsansvar for at en slik funksjon skal kunne virke hensiktsmessig for aktørene, både med hensyn til regelverk, standardtilnærming og utstyr. Men det er også riktig som statsråden sier, at dette implementerer også andre direktiv, f.eks. ITS-direktivet, som i hovedsak er et teknologidirektiv som på sikt markerer en overgang fra veikantteknologi til mer satellittbasert teknologi. Det er klart: Det vil jo også ha en alvorlig implikasjon for et e-fraktsystem. Har norske myndigheter noen tanker om hvordan vi skal håndtere det?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [14:07:49]: Det krevst systematisk arbeid på fleire område, både innanfor TEN-T-nettverket, som ikkje er endeleg definert enno, verken i EU eller i Noreg, så vel som i samanheng med ITS-direktivet og på annan måte. Det viktigaste vi kan gjera, er nok frå norsk side systematisk å arbeida og aktivt delta i fora og på dei arenaene som finst på dette området. Det som er viktig, er altså at vi utviklar oss i lag med andre land. Dette er område der vi skal vera svært forsiktige med å utvikla eigne norske standardar og løysingar der vi ikkje kan snakka med system i andre land.

Øyvind Halleraker (H) [14:09:03]: Jeg takker igjen for svaret. Statsråden sa i sitt første svar at man fra norsk side av og til følte at EU henger litt etter. På en del områder er jeg av en annen oppfatning. Jeg syns faktisk EU er på offensiven, særlig når det gjelder å utvikle nye teknologisystemer som går på innovasjon og å ta i bruk ny teknologi, som vi nå nettopp har omtalt et spesielt direktiv i forbindelse med. Men også på konkurransepolitikk og konkurransenøytralitet er det et direktiv som faktisk griper inn i dette, og det er Eurovignett-direktivet, som altså skal sikre at transitttransporter får lik konkurranse. Hvordan ser statsråden disse tingene i sammenheng med både ITS og det som nå står i hvitboken?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [14:10:03]: For det fyrste, lat meg ikkje ha sagt at EU heng etter, og eg trur heller ikkje eg uttrykte meg på den måten. Men eg sa

at vi kan til tider føla at det går noko seint. Det er fordi det er 27 land, og fleire i tillegg, som skal snakka saman og utvikla felles standardar, fordi ein til saman skal kunna kommunisera best mogleg, anten det er elektronisk eller på annan måte.

Når det gjeld Eurovignett-direktivet, har eg ikkje noko nytt å melda i dag. Men det er slik både med TEN-T-nettverket og med Eurovignett-direktivet at vi veit at dei betyr mykje for Noreg, og vi er opptekne av å få til gode løysingar.

Spørsmål 8

Ingjerd Schou (H) [14:11:16]: Jeg vil gjerne få stille samferdselsministeren følgende spørsmål:

«I statsrådens brev til Stortingets transport- og kommunikasjonskomité av 29. mars 2011 uttrykkes det at den viktigste konsekvensen av forslaget til krav til kryptering er økte kostnader, videre at det ikke er mulig å komme med en presis beregning av kostnadene ved slik innføring.

Hvordan vil statsråden følge opp sitt ansvar knyttet til Stortingets vedtak i forbindelse med Prop. 49 L for 2010–2011 Endringer i ekomloven og straffeprosessloven mv., særlig knyttet til sikkerheten ved oppbevaring av trafikkdata?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [14:11:56]: Eg skal sjølv sagt følgja opp min del av ansvaret når det gjeld tryggleik i samband med oppbevaring av data. Det følgjer allereie av gjeldande ekomlov at kommunikasjon og data skal vernast. Endringane som Stortinget vedtok for å innføra datalagringsdirektivet, endrar ikkje dette, men det blir presisert at styresmaktene kan gje forskrift om ytterlegare reglar for tryggleik. Som oppfølging har eg bedt Post- og teletilsynet om å vurdera reglar om tryggleik no når dei er i gang med å utarbeida forskrift om datalagring.

Det er elles ikkje i ekomregelverket at eit eventuelt krav om kryptering vil måtta stillast. Stortinget vedtok ei endring i personopplysingslova som gjer det mogleg å stilla krav om kryptering i forskrift. Det er med andre ord i personopplysingsregelverket eit eventuelt slikt krav vil visa seg. Sidan tiltaket rettar seg mot personvern, vil det vera fornyings-, administrasjons- og kyrkjeministeren som ansvarleg for Datatilsynet og personvernet generelt som vil ha ansvaret for oppfølginga i samråd med meg og andre statsrådar som saka gjeld.

Eg held elles fast ved det eg svarte i brevet til Stortinget 29. mars 2011 om at konsekvensen av eit krav om kryptering vil kunna føra til svært høge kostnader for tilbydarane og vera utfordrande å gjennomføra. Eg er oppteken av at ein må finna ein balanse mellom personvern og informasjonstryggleik og kostnader for bransjen, og eg har tiltru til at Datatilsynet vil gjera ei slik vurdering.

Ingjerd Schou (H) [14:14:00]: Takk for svaret fra statsråden. Slik jeg oppfatter statsrådets uttalelse i brev av 29. mars, påpekte hun at det eneste som ville være av konsekvenser, var økte kostnader, og samtidig visste hun ikke

riktig hva disse kostnadene ville være. Men jeg regner også med at statsråden vil følge opp det som var regjeringens flertall, og det som ble flertallet i Stortinget når det gjelder statsrådets eget ansvarsområde. Jeg vil derfor spørre på nytt hvordan statsråden på sitt område har tenkt å følge opp det som faktisk er en innstramming av innrammingen av sikkerheten, av det som følger av datalagringsdirektivet, som fikk flertall i Stortinget.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [14:14:52]: Kostnadene vil vera avhengige av kva for krav til tryggleik som blir stilte. Kryptering vil kunna skje på ulike måtar og nivå, og om ein innfører den enklaste forma for kryptering av datalagringsbasen, vil det likevel auka investeringskostnadene for tilbydarane. Stortinget sitt vedtak seier ikkje noko om korleis krava skal vera. Eg har difor ikkje moglegheit til å antyda kva det vil kosta. Det er i dag 236 tilbydarar på marknaden. Nokon er små. Det seier seg sjølv at kostnadene blir meir omfattande for dei. Vi vil kunna seia meir om kostnader fyrst når krava er stilte og tilbydarane har fått på plass sine løysingar.

Ingjerd Schou (H) [14:15:52]: Takk nok en gang til statsråden for svaret. Nå er det jo slik at Stortinget har anført en rekke innstramminger innenfor personvernområdet i forhold til lagring, autorisering av personell, kryptering, autorisasjon, konsesjon og en rekke forhold som skal stramme inn hvordan man lagrer trafikkdata.

Da dette er statsrådets eget ansvarsområde, er det jo også naturlig at jeg får lov til å spørre hvordan statsråden har tenkt å følge opp dette og eventuelt komme tilbake til Stortinget med innstramminger og gjennomføringer i forskriftsform.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [14:16:32]: Eg vil altså fyrst kunna koma tilbake når det er meir klargjort kva som skal krypterast. Men lat meg seia at Teleplan har anslått kostnadene for å innføra datalagringsdirektivet til mellom 200 og 250 mill. norske kroner over ein femårsperiode utan krav om kryptering. Visse viktige kostnadselement som inngår i eit krav om kryptering, er programvare, harddiskar, serverar, lisensavgift, drift og vedlikehald. Telenor har antyda at eit krav om kryptering vil kunna føra til at investeringskostnadene aukar med opptil 100 mill. kr. Men beløpet er altså usikkert. Det vil vera avhengig av om ein kan bruka standardkomponentar, om det skal vera fleire nøklar, ulike brukarar, og mykje meir.

Spørsmål 9

Borghild Tenden (V) [14:17:58]: Jeg har følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Befolkningen i Vestregionen er bekymret for hva som skjer ved Bærum sykehus. Dette på grunn av at flere funksjoner er fjernet ved sykehuset. Bærum sykehus skal ha visse områdefunksjoner og har ledige lokaler.

Vil statsråden ta initiativ til at hovedansvaret for nevrologi legges til Bærum sykehus på grunn av samarbeidet med Rikshospitalet om akutt slagbehandling?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [14:18:26]: Helse Sør-Øst RHF har gitt Vestre Viken HF i oppdrag å utarbeide en plan for fremtidig oppgave- og funksjonsfordeling i sykehusområdet. Planarbeidet skal baseres på føringer i styresak 108/2008 i Helse Sør-Øst. Av vedtaket fremgår det bl.a.:

«Spesialiserte områdefunksjoner skal som hovedregel samles under én ledelse og fortrinnsvis på ett sted i hvert sykehusområde.»

I saksutredningen til styresaken er dette nærmere spesifisert:

«Når det etableres ett helseforetak i Buskerud, Asker og Bærum sykehusområde (nå Vestre Viken), vil det være naturlig at det er områdefunksjoner både på Sykehuset Asker og Bærum og på Sykehuset Buskerud.»

I forbindelse med planarbeidet ble følgende føringer lagt til grunn av styret i Vestre Viken HF i januar 2011:

«Utredningen skal legge til grunn at Drammen sykehus fortsatt skal være områdesykehus for Vestre Viken.»

Og videre:

«Det legges til grunn for utredningsarbeidet at bygningsmessig kapasitet ved Bærum sykehus skal utnyttes og at Bærum sykehus skal være et lokalsykehus med akutfunksjoner og fødeavdeling. Det legges til grunn at Bærum sykehus/MHH skal ha områdefunksjoner for Vestre Viken og det skal legges fram flere alternativer for dette.»

Vestre Viken HF opplyser at behandlingstilbudet innen nevrologi vil bli betraktet som en områdefunksjon sammen med en del andre behandlingstilbud. Disse tilbudene skal vurderes i en helhetlig, faglig sammenheng. Tilbud innen slagbehandling vil være en del av utredningsarbeidet, og det vil bli lagt frem flere alternativer for styret i Vestre Viken HF.

Med dette som bakgrunn legger jeg til grunn at arbeidet i Vestre Viken HF så langt er i samsvar med de føringene som er gitt fra Helse Sør-Øst RHF i styresak 108/2008.

Resultatet av planarbeidet skal legges frem i oktober. Etter planen skal det vedtas av styret i Vestre Viken HF i mars 2012, og jeg vil følge med på hva som blir foreslått. For øvrig legger jeg til grunn at styret i Vestre Viken HF forholder seg til de føringene som nå er i Nasjonal helse- og omsorgsplan for 2011–2015, som Stortinget skal behandle i juni.

Borghild Tenden (V) [14:21:02]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg har jo stilt spørsmål om Bærum sykehus før, og da sa statsråden at hun ville anmode alle politikere om at man prøver å berolige befolkningen, for det at man driver med funksjonsfordeling mellom sykehus, kan like gjerne føre til at Bærum kan få flere funksjoner.

Men det er ikke lett å berolige befolkningen, og vi hausser ikke opp situasjonen. Bekymringen er stor. Godt

informerte kilder sier til meg at Bærum sykehus nå absolutt ikke er i budsjettbalanse, noe det har vært før. De er nektet innkjøp av utstyr og nektet ansettelse. I tillegg er mange lokaler ledige, som jeg sa innledningsvis.

Sett i lys av de store utbyggingene som skjer i Drammen, kan helseministeren love at dette ikke vil gå ut over Bærum sykehus?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [14:21:59]: Det har jo også vært føringer for at det skal være fire lokalsykehus i området Vestre Viken. Det har vært en del av strategiarbeidet. Bærum sykehus skal fortsatt være et viktig sykehus.

Jeg har veldig stor forståelse for at når man skal funksjonsfordele, skapes det en usikkerhet. Men jeg tror at man må ha som utgangspunkt at dette er viktig i forhold til pasientene og for å samle viktige funksjoner, slik at man får et tilstrekkelig pasientgrunnlag. Det er dessverre slik mange steder i landet vårt at dette er nødvendig, fordi spesialiseringen blir mer spesialisert, og vi klarer ikke, uansett hvor mange leger man måtte ha penger til å ansette, å opprettholde alle disse funksjonene. Derfor er det viktig å gjøre det.

Så får vi jo heller se dette arbeidet litt an fremover, men det er på ingen måte snakk om at ikke Bærum sykehus skal være et viktig sykehus.

Borghild Tenden (V) [14:23:03]: Jeg takker igjen for svaret.

Det er også blitt meg fortalt at det ikke er noen synlige og tilstedeværende sjefer på Bærum sykehus slik det er nå. Det er ambulerende sjefer. Dette er også en stor utfordring for sykehuset.

Så er det viktig med åpenhet. Verken de ansatte eller befolkningen i Bærum føler at det er åpenhet rundt de prosessene som skjer. Mange funksjoner er vedtatt flyttet fra Bærum til Drammen. Men kan statsråden nå si noe om hvilke funksjoner som blir flyttet fra Drammen til Bærum?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [14:23:48]: Det er det veldig vanskelig å si når man er midt i en prosess. Som jeg også sa i svaret mitt, er det jo slik at de skal komme tilbake til dette. Det skal være flere alternativer som skal legges frem for styret i Vestre Viken. Jeg har veldig stor forståelse for engasjementet, men det aller viktigste er jo at befolkningen i et område hvor det tross alt er kort vei til sykehus, skal ha et godt sykehustilbud. Det har man i Oslo-regionen. Dette er jo den regionen i landet som har den største tetthet både av leger og spesialister innenfor alle områder. Det er jo viktig at vi gjør dette på en måte som kommer befolkningen til gode.

Så har jeg stor forståelse for at man er bekymret for sykehuset sitt. Men det er altså slik at Bærum sykehus skal være et viktig sykehus også fremover. Jeg er helt trygg på at det vil det være. Så får vi følge denne situasjonen nøye.

Spørsmål 10

Bent Høie (H) [14:25:01]: «Har norske helsemyndigheter etablert et system som sikrer at Norge får refusjon for utgifter til helsetjenester for utenlandske statsborgere fra EØS-området, i henhold til pasientdirektivet og andre regler for slik refusjon?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [14:25:23]: Jeg legger til grunn at representantens spørsmål kun gjelder utgifter i forbindelse med helsetjenester til utenlandske borgere fra EØS-området.

EØS-forordning 1408/71 sikrer EØS-borgere som er omfattet av et avtalelands trygdesystem, rett til nødvendige helsetjenester under midlertidig opphold eller bosetting i andre EØS-land. Pasienten skal få behandling på samme vilkår som pasienter som er medlem av folketrygden.

Det skal foretas et refusjonsoppgjør mellom behandlingslandet og det EØS-land hvor pasienten er omfattet av et trygdesystem. Oppgjøret mellom landene skal baseres på faktiske behandlingsutgifter.

Landene kan seg imellom avtale andre oppgjørsformer, f.eks. helt eller delvis gi avkall på refusjon. Norge har inngått avtale om avkall på refusjon med enkelte land, bl.a. alle de nordiske landene. Norge har oppgjør med de fleste andre EØS-landene.

Ansvar for gjennomføring av landoppgjørene er lagt til Helseøkonomiforvaltningen, HELFO. HELFO dekker helseforetakenes utgifter og krever refusjon fra det aktuelle EØS-landet. I 2010 krevde HELFO inn 26,5 mill. kr fra andre EØS-land, mot 14,5 mill. kr i 2009.

HELFO sender i dag refusjonskrav for sykehusbehandling. Etter det jeg har fått opplyst, er det problematisk å sende refusjonskrav for behandling hos andre behandlergrupper som fastleger, fysioterapeuter, psykologer. Bakgrunnen er hovedsakelig at behandlernes IKT-systemer ikke er tilstrekkelig tilrettelagt for å registrere behandlingsdata om EØS-pasienter. Manglende identifisering i behandlernes IKT-systemer av pasienten, f.eks. om vedkommende er konvensjonspasient, kan føre til at HELFO ikke kan kreve refusjon fra andre EØS-land. Helsedirektoratet har i samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet igangsatt utvikling av et IKT-system for landoppgjør. En effektiv innkreving av landoppgjør forutsetter utvikling av behandlernes IKT-systemer. Denne saken vil jeg derfor følge opp.

I revidert nasjonalbudsjett for 2011 foreslår regjeringen økte bevilgninger under Arbeids- og velferdsetaten og Helsedirektoratet ved HELFO til utvikling av IKT-systemer som skal gjøre det mulig å sende opplysninger om trygde- og helserettigheter og ordninger elektronisk mellom landene. Den elektroniske utvekslingen skal erstatte dagens manuelle papirblanketter. Målet er at alle fagområdene skal være koblet til IKT-systemet innen 1. mai 2012.

Når pasientdirektivet trer i kraft, vil ikke Norge bli ansvarlig for utgifter for EØS-borgere som velger å motta behandling i Norge etter bestemmelsene i direktivet. Pasientrettighetsdirektivet forutsetter at pasienten selv beta-

ler for behandlingen og deretter fremsetter refusjonskrav overfor hjemlandets myndigheter.

Bent Høie (H) [14:28:24]: Ut fra det som statsråden svarer, forstår jeg at en oppfatter situasjonen som tilfredsstillende for spesialisthelsetjenesten, men ikke for primærhelsetjenesten. Kan statsråden si noe om på hvilken måte eller i hvor stor grad en regner med at utgifter i spesialisthelsetjenesten for EØS-borgere som ikke er medlem av folketrygden, blir fanget opp i dagens system?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [14:28:59]: Med de tallene vi har fått her, sies det at det i 2010 ble krevd inn 26,5 mill. kr og 14,5 mill. kr i 2009. Det var det jeg sa i svaret mitt.

Det er ingen grunn til å tro at ikke dette blir fanget opp. Etter det jeg har fått opplyst senest i dag, sies det at det er gode systemer for å fange opp akkurat denne delen av utgiftene. Når det gjelder fastleger, fysioterapeuter og psykologer, er det slik at den enkelte pasient betaler sin egenandel, som i de aller fleste tilfellene vil utgjøre den største andelen. Men det er ikke gode nok systemer for å fange opp at det her skulle vært krevd refusjon fra andre land. Det er derfor jeg sier at jeg vil følge opp arbeidet videre, for her må dette legges inn i mange datasystemer som fastleger og enkeltbehandlere bruker, for å få et bedre system som også fanger opp denne delen.

Bent Høie (H) [14:30:12]: Har statsråden noen oversikt over hvor mye Norge betaler til andre EØS-land for norske borgere som får behandling i EØS-området?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [14:30:24]: Det tallet vil jeg nok kunne fremskaffe, men det har jeg faktisk ikke tatt med meg i dag, for det var heller ikke en del av spørsmålet.

Spørsmål 11

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten André Oktay Dahl til justisministeren, vil bli tatt opp av representanten Michael Tetzschner.

Michael Tetzschner (H) [14:30:49]: Spørsmålet er rettet til justisministeren:

«EU arbeider for tiden med flere Initatives on Smart Borders, som i sum vil bidra til sikrere grenser og mindre kriminalitet. Ved i større grad å bruke moderne teknologiske løsninger skal det samtidig sikres at Europa fortsatt er tilgjengelig for reisende.

Hvilke initiativ har regjeringen tatt for å sikre at Norges utfordringer med grenseoverskridende kriminalitet er ivarettatt i EUs pågående arbeid med sikrere grenser og bedre kontroll med ulovlige innvandrere?»

Statsråd Knut Storberget [14:31:33]: Regjeringa har tatt en rekke initiativ for å styrke politiet og tollmyndighetens kamp mot grenseoverskridende kriminalitet, og jeg

skal prøve å ta noen av dem nå. La meg derfor også innledningsvis nevne at den avtalen som nylig er inngått mellom regjeringa i Danmark, Dansk Folkeparti og Kristendemokratene om å trappe opp tollmyndighetenes kontrollarbeid på grenseovergangsstedene, nettopp viser til de norske erfaringene med hensyn til samarbeid mellom politi og toll i grenseområdene.

Jeg vil så nevne noen av de viktigste tiltakene regjeringa har gjort innen det pågående arbeidet med sikrere grenser og bedre kontroll med ulovlig innvandring.

Politiets tiltak for å bekjempe ulovlig innvandring på territoriet ble i 2010 styrket gjennom en egen tiltakspakke som er videreført i 2011 – for øvrig bredt støttet her i Stortinget.

Tiltakspakken omfatter bl.a.:

- en styrking av Østfold politidistrikt med 28 årsverk for å gjennomføre økt kontroll i grenseområdene og for økt innsats mot menneskesmugling og menneskehandel
- en styrking av Østfold og Romerike politidistrikter
- etableringen av Nasjonalt identitets- og dokumentasjonssenter, som ble opprettet høsten 2010

Videre vil jeg peke på den store innsatsen som utføres av tollmyndigheten på våre indre grenser, bl.a. mot Sverige, for å stanse og avdekke forsøk på smugling. Fra 1. januar 2010 har Justisdepartementet dessuten gitt særlige retningslinjer for samarbeid toll og politi, bl.a. for situasjoner der det under tollkontroll avdekkes forsøk på ulovlig innvandring over de indre grenser.

Så vil jeg si noe om tiltak knyttet til kontrollen på våre ytre grenser, dvs. mot land som ikke er med i Schengen-samarbeidet.

Justisdepartementet har gitt Politidirektoratet i oppdrag å forberede innkjøp og utplassering av utstyr for elektronisk lesing og kontroll av reisedokumenter, herunder et antall kontrollbokser for sjøbetjent grensekontroll, såkalt eGates, som i første omgang vil betjene norske og andre EU/Schengen-borgere ved ut- og innreise. Med dette følger Norge utviklingen innen EU/Schengen og verden for øvrig med sikte på en sikrere og mer kosteffektiv grensekontroll forankret i globale standarder for elektroniske reisedokumenter.

I løpet av høsten vil Norge ha på plass første del av det såkalte Visa Information System, VIS, som en del av EU/Schengens felles system for kontroll av visuminnehavere. Vi møter i den såkalte Mixed Committee i rådet i Brussel og har tatt aktivt del i prosessen når det gjelder både VIS og andre registre, som Schengen Information System. VIS vil, når det er ferdig utbygget, innebære at alle visuminnehavere vil bli kontrollert ved innreise til samtlige EU/Schengen-land.

Jeg vil også vise til, så langt tida rekker, at vi har sluttet oss til EUs rådsbeslutning om etablering av et felles system for kontroll av inn- og utreise i Schengenområdet, det såkalte «entry/exit», samt EUROSUR, som er et felles system for overvåkning av Schengens landegrenser mot øst, samt samtlige sjøgrenser. Vi deltar svært aktivt både i embetsverket og politisk i utviklingen av dette.

Michael Tetzschner (H) [14:34:47]: Veldig mange av de tiltakene som ble listet opp, er utmerkede. Nå gikk spørsmålet mer konkret på hvilke initiativ vi har tatt overfor EU. Det kan statsråden sikkert utdype siden han ikke rakk det i sitt første svar.

Siden statsråden var inne på Danmarks situasjon, vil jeg også be statsråden si litt om hvordan han vurderer en mer ordinær grensekontroll. Den kan ha to effekter, nemlig at Danmark blir en buffer og avtar noe av trykket mot Norge, men det kan også bety at smuglerruter legges om, og at land som ikke har slik kontroll, kan komme i en frihavnsproblematikk. Hvilke av disse effektene tror statsråden vil være sterkest?

Statsråd Knut Storberget [14:35:32]: Dette er et omfattende spørsmål, men jeg skal prøve å svare på noe av det. Det er en viktig problemstilling som tas opp, og det kan bidra til at vi kan få en avklaring av hva danskene faktisk gjør.

Slik jeg oppfatter forliket mellom regjeringa i Danmark og de politiske partiene som er nevnt i mitt hovedsvar, dreier det seg i veldig stor grad om forsterket tollkontroll. I den grad det utfordrer de frihetene som er vernet i Schengenreglementet, får danskene svare for det. Men det er interessant at man nettopp peker på at man ønsker for det første en forsterket tollkontroll og for det andre bedre samarbeid mellom toll og politi, slik man nettopp gjør det i Norge. Jeg mener at det er helt avgjørende, for vi ser ikke på dem som kommer ved Svinesund, om de skal begå kriminelle handlinger i Norge. Vi er helt avhengige av at politiet kan bruke mange slags typer metoder for å forhindre nettopp dette.

Så er jeg av den oppfatning, når man spør om hvilke initiativ norske myndigheter har tatt, at det er en rekke initiativ, bl.a. inn mot VIS-reglementet, men også CIS, som er helt avgjørende for at Norge skal være med i dette samarbeidet.

Michael Tetzschner (H) [14:36:36]: Jeg takker for svaret, men jeg tror jeg må spisse spørsmålet når det gjelder det nye danske grenseregimet, ytterligere ett hakk: Anser statsråden det for å være en fordel hvis vi kan legge til grunn at det blir en økt oppdagelsesrisiko for illegale varer ført over landjorden til Danmark?

Statsråd Knut Storberget [14:36:58]: Svaret er åpenbart ja. Jeg må si at det hadde vært viktig om vi fikk debatten i rett spor, noe jeg faktisk mener at spøreren bidrar til, for etter min oppfatning – slik jeg leser det danske forslaget – dreier det seg om en ganske klassisk forsterket tollkontroll, samtidig som man ser på hvilke muligheter politiet har til å komme inn der det foreligger skjellig grunn til mistanke om straffbare handlinger. Det er jo det vi har gjort i Østfold, vi har drevet med det over flere år, men valgt å forsterke, slik at man har et apparat som kan tre inn når man har mistanke om menneskesmugling, og når man har mistanke om smugling av narkotika eller annen type kriminell atferd. Men det er helt åpenbart at jo mer medlemslandene i Schengensamarbeidet vokter sine

indre grenser i forhold til bl.a. den helt legitime og legale tollkontrollen, desto mindre kriminalitet og mindre byrder får landene i randsonene, deriblant Norge.

Spørsmål 12

Trine Skei Grande (V) [14:38:03]: «Mange organisasjoner får statlig støtte selv om de motarbeider regjeringas politikk, inkludert partiet Venstre. I Dagbladet 5. mai 2011 uttaler flere stortingsrepresentanter fra Arbeiderpartiet at PRO Sentret bør miste sin statsstøtte nettopp fordi de motarbeider regjeringens politikk.

Er statsråden enig med Arbeiderpartiets stortingsrepresentanter om at PRO Sentret, og logisk sett en rekke andre organisasjoner, skal miste sin statsstøtte fordi de oppleves som å arbeide mot regjeringas politikk?»

Statsråd Knut Storberget [14:38:23]: Uten å ta stilling til hva som er uttalt av de respektive stortingsrepresentanter, kan jeg bare svare helt klart og tydelig på at jeg er ikke tilhenger av en politikk som bidrar til at verken frivillige organisasjoner eller andre mister støtten fra det offentlige fordi man forfekter en politikk som tilfeldigvis skulle være annerledes enn regjeringas. Det tror jeg ville få oss på gale veier.

PRO Sentret er Oslo kommunes hjelpetiltak for kvinner og menn i prostitusjon. Senteret skal utføre arbeid med enkeltpersoner og drive oppsøkende virksomhet i prostitusjonsmiljøene. Videre gir senteret et helsetilbud, det drifter en varmestue og iverksetter arbeidsmarkedstiltak. Etter min mening trenger vi all den menneskelighet og varme vi kan mobilisere for å hjelpe de jentene som utsettes for prostitusjonshandel.

I 1993 besluttet daværende sosialminister Grete Knudsen at PRO Sentret i tillegg skal fylle rollen som nasjonalt kompetansesenter. Dette innebærer et ansvar bl.a. for landsdekkende kunnskapsformidling om prostitusjon, herunder årsaker og skadevirkninger. Jeg tror det er mer viktig enn noen gang at vi nettopp får dette, for å fatte de riktige politiske beslutningene.

PRO Sentret skal dessuten drive holdningsarbeid og initiere forskning om prostitusjon. PRO Sentret er derfor en virksomhet som arbeider ut fra de statlige kommunale planer som foreligger omkring prostitusjon. Oslo bystyre vedtok 10. februar i år eksempelvis en handlingsplan mot prostitusjon som legger rammer for PRO Sentrets kommunale virksomhet. Det statlige tilskuddet til PRO Sentret gis i hovedsak under Helse- og omsorgsdepartementets budsjett og skal ses i sammenheng med regjeringas handlingsplan mot menneskehandel, der Justisdepartementet har et hovedansvar.

Jeg kjenner PRO Sentret som en svært viktig aktør og samarbeidspartner, og for så vidt også som premissleverandør i debatten om prostitusjon, og som et spennende og uredde talerør for interessene til mennesker i prostitusjon. For ordens skyld må jeg opplyse at jeg sjøl sporadisk i min tid på Stortinget i 2001–2005 var engasjert som juridisk rådgiver – uten betaling, for øvrig – på PRO Sentret,

særlig overfor de jentene som trengte juridisk rådgivning aller mest.

Etter min oppfatning har senteret de senere år gjort en uvurderlig innsats når det gjelder å yte hjelp til utenlandske kvinner som har stått i ekstreme livssituasjoner som prostituert i Norge. Kvinnene har vært helt avhengige av at noen kan tilby hjelp og peke på veier ut av grepet til menneskehandlere og halliker. Det er regjeringas politikk å bistå de mulige ofrene for menneskehandel på en fullgod måte, og et tungt ansvar har hvilt på PRO Sentret, et ansvar det til fulle har levd opp til. PRO Sentret har levert nødvendige og gode tjenester, det jobber intensivt med tanke på å hjelpe den enkelte til å se og finne realistiske alternativer til prostitusjon. Noen må se dette og stå opp for mennesker i prostitusjon og ofre for menneskehandel. PRO Sentret har etter min mening gjort det.

Jeg stiller meg derfor uforstående til at det er forhold som kan begrunne en reduksjon av statsstøtten til PRO Sentret. Som kompetansesenter på området forventer jeg at senteret uttrykker kritikk dersom de mener senteret har uheldige konsekvenser for personer i prostitusjon. Det må vi tåle, i hvert fall når vi ønsker å bruke det strengeste tvangsmidlet samfunnet kan bruke, nemlig straff.

Trine Skei Grande (V) [14:41:43]: Jeg må si at jeg er oppriktig – oppriktig – glad for statsrådens svar, som jeg oppfatter som prinsipielt riktig med hensyn til støtte, men også sett opp mot hvilken viktig jobb PRO Sentret gjør. Jeg var også kjent med at justisministeren har jobbet frivillig før han ble statsråd, og mitt spørsmål er: Hvis statsråden får god tid, noe jeg selvfølgelig håper at statsråden skal få en dag, hadde statsråden da fortsatt vært villig til å stille opp noe ekstra med sin juridiske kompetanse for nettopp denne gruppa, de mest utslåtte damene vi har i Norge?

Presidenten: Spørsmålet må vel sies å ligge litt i ytterkant når det gjelder oppfølging, men det får overlates til statsråden om han vil svare på det.

Statsråd Knut Storberget [14:42:27]: Jeg må bare si at jeg opplevde dette som noe av det aller, aller mest meningsfulle jeg kunne gjøre i min karriere, før jeg, jeg holdt på å si, viklet meg inn i Justisdepartementet. For er det en gruppe mennesker som virkelig trenger å få juridisk bistand, er det nettopp denne. Avstanden mellom det å ha rett og få rett er veldig stor, og avstanden mellom de politiske debatter vi ofte har rundt denne type sosial armod og de politiske løsningene som forfektes, er veldig stor. Så i en tid hvor man kanskje ønsker å løse det meste med å bygge flere fengsler og få flere politifolk og flere straffehjemler, syns jeg det er desto viktigere at vi har tiltak som kan bidra sosialt til å løfte folk som sliter, men ikke minst også ha en kritisk røst, sjøl om vi som sitter med makta, ikke bestandig er enige med dem som kommer med innspill i debatten.

Trine Skei Grande (V) [14:43:28]: Jeg skal komme mer inn på poenget, president. Jeg mener at når man sier

at man skal ha et kompetansesenter, er det nærmest litt uetisk å kreve at det kompetansesenteret bare skal være lojalt. Jeg oppfatter det slik at statsråden ikke deler arbeiderpartidamenes syn om at man som kompetansesenter skal passe på og avvæie før man sprer sin kompetanse, fordi det kan terge makthaverne. Så spørsmålet mitt går på – og jeg tror statsråden er enig med meg – om det ikke for ethvert kompetansesenter vil være å opptre uetisk hvis man ikke forteller om den kompetansen man faktisk har, og den kunnskapen man har om det politiske feltet.

Statsråd Knut Storberget [14:44:13]: La det ikke herske noen tvil om hva jeg mener: Hvorfor etablerer man kompetansesenter – er ikke det for å få ut kunnskap, få mer viten? Og er det ett felt som er fylt av myter og misforståelser, og for så vidt også en del fakta, som bidrar til at vi sporer av når det gjelder mye av debatten, ja så er det nettopp dette feltet. Så der trenger vi både kompetanse og formidling av kompetanse ut – helt åpenbart.

Så er ikke jeg sikker på om mine kollegaer i Arbeiderpartiet er riktig sitert når det gjelder det som ble skrevet i Dagbladet – det får andre svare for. Det aner meg at overskriftene noen ganger løper løpsk. Men det andre, som jeg syns er desto viktigere, er at vi trenger en offentlig debatt rundt dette som forutsetter at vi må tåle at kompetansen kommer fram, men man må også tåle at man er uenig i de beskrivelser som gis. Det har det f.eks. vært rundt utviklingen av prostitusjonsomfanget i Oslo, om det går opp eller ned etter at diverse lovforbud er presentert og implementert. Den debatten må begge parter tåle. Det er det som gjør resultatet best.

Presidenten: Vi går da tilbake til spørsmål 4, fra representanten Jan Tore Sanner til finansministeren. Spørsmålet besvares av justisministeren på vegne av finansministeren.

Spørsmål 4

Jan Tore Sanner (H) [14:45:30]: Jeg vil få stille justisministeren et spørsmål, og han svarer da på vegne av finansministeren. Spørsmålet lyder:

«EUs varslede nye kapitalkravdirektiv, CRD IV, vil få store konsekvenser for norsk finansnæring og for norske finansmarkeder.

Hvilke konkrete innspill har regjeringen gitt EU for å fremme norske interesser i saken?»

Statsråd Knut Storberget [14:46:01]: Finanskrisen avdekket betydelige svakheter og mangler i finansmarkedsregulering og tilsyn i mange land. Det var jo kanskje ett av hovedproblemene. Siden høsten 2008 har myndigheter over hele verden arbeidet aktivt med tiltak for å dempe de umiddelbare virkninger av krisen og med mer langsiktige systemendringer.

De viktigste prosessene globalt skjer i regi av G20 og Baselkomiteen for banktilsyn. Baselkomiteen for banktilsyn har vedtatt nye retningslinjer for strengere kapital- og likviditetskrav for banker, de såkalte Basel III-

standardene, 16. desember 2010. EU-kommisjonen arbeider, som representanten Sanner viser til, med en tredje revisjon av de såkalte kapitalkravsdirektivene, i tråd med Basel III-anbefalingene.

Finanstilsynet har vurdert konsekvensene av strengere krav til kvalitet på kapitalen i bankene i det nye Basel III-regelverket og det korresponderende kommende CRD IV-regelverket som begrenset for norske banker. Finanstilsynet har i en pressemelding 13. september uttalt:

«Norske regler har alltid stilt strenge krav til kvaliteten for egenkapitalen, og derfor vil de nye reglene ikke medføre vesentlige utfordringer for norske banker.»

Når det gjelder nye krav til omfang av ansvarlig kapital, har vi bl.a. opplyst følgende i Finansmarknadsmeldinga 2010, Meld. St. 21 for 2010–2011, – det står på s. 41 og 42, jeg brukte 17. mai-kvelden på å lese det; det var spennende:

«Endringane i kapitalkrava som følgjer av framlegga frå Baselkomiteen og forventa endringar i EU-reglane, kjem truleg i liten grad til å innebera auka kapitalbehov hos norske bankar av di norske bankar allerede langt på veg oppfyller Basel III-krava, jf. figur 3.3.»

Norske myndigheter var tidlig ute med å innføre strenge regler for kapital og likviditet og har over mange år lagt vekt på å ha et robust regelverk som omfatter alle finansinstitusjoner og hele finansmarkedet, og som bidrar til god soliditet i finansnæringa.

Som en del av EØS-samarbeidet er norske myndigheter representert i arbeidsgrupper under EU-kommisjonen som forbereder nytt regelverk på finansområdet. Norge deltar også som observatør, med talerett, i EUs bankkomité, The European Banking Committee. I tråd med dette er Finanstilsynet og Finansdepartementet representert i arbeidsgruppen under EU-kommisjonen som arbeider med utkast til de såkalte CRD IV-reglene. Det er et stort arbeid. Vi deltar aktivt i dette arbeidet for å ivareta norske interesser. Vi har bl.a. tatt opp muligheten for raskere innføring av de nye kravene samt bedre vertslandskontroll med filialers likviditetsstyring, noe finanskrisen tydelig viste at det var behov for. Det er et stort engasjement blant alle EU- og EØS-land i denne gruppen og bred enighet om at soliditets- og likviditetsregelverket i EU må styrkes i lys av finanskrisen. Jeg viser også til at finansministeren har orientert Stortinget om norsk deltakelse i internasjonal regelverksutvikling både i nasjonalbudsjettet for 2010 og 2011 og i Finansmarknadsmeldinga for 2009 og 2010. Et viktig formål med det samlede regelverk det nå arbeides med, er både å øke og bedre kvaliteten på den ansvarlige kapitalen i europeiske banker.

Jan Tore Sanner (H) [14:49:16]: Nå er dette finansministerens område, så jeg vil være noe mer varsom i de oppfølgende spørsmålene.

Jeg er enig med statsråden i at tilsyn og kapitaldekning er viktige problemstillinger i forhold til å unngå tilsvarende kriser som finanskrisen i fremtiden og også å sikre god kvalitet på den kapitalen som da inngår i kapitaldekningen.

Når det gjelder hvilke konsekvenser det nye direktivet

vil ha for Norge og vår finansnæring, registrerer jeg at det i utredningen fra Finanskriseutvalget sto:

«CRD IV vil innebære vesentlig høyere minstekrav til risikovektet kapitaldekning enn det som følger av gjeldende EU-rett.»

Og videre at det vil få «stor betydning for norsk lovgivning og norske finansinstitusjoner».

Så jeg vil bare forsikre meg om at statsråden og regjeringen også sørger for å ha god dialog med næringen når man vurderer konsekvensene det vil kunne ha for Norge.

Statsråd Knut Storberget [14:50:26]: Jeg er nok ganske sikker på at for EU-retten vil det bety betydelig mer enn det vil bety for vår egen nasjonale rett på dette området. Men jeg er overbevist om at finansministeren – og jeg skal også ta det med til ham – ivaretar den kontakten med aktører i finansmarkedet som representanten Sanner etterlyser.

Hvis man går til Finansmarknadsmeldinga – jeg oppga nettopp sidene 41 og 42 – framgår det der i hvert fall en beskrivelse av hvor mange norske banker som vil bli berørt av de foreslåtte terskler som man setter i det nye regelverket. Om man legger det nye kjernekapitalkravet på 6 pst. til grunn, pluss det nye bevaringsbufferkravet, så er det to banker i Norge som ikke oppfyller det. Hvis man i tillegg legger – her er det fag jeg ikke nødvendigvis forstår, men det står jo her – et maksimalt motsyklisk bufferkrav på 2,5 pst., er det noen flere banker som kommer inn, antakelig fire–fem banker, noe som, i hvert fall fra Finansdepartementets side, tilkjennegir at disse nye reglene ikke vil få noen store konsekvenser.

Jan Tore Sanner (H) [14:51:40]: La meg bare avslutningsvis understreke at jeg deler oppfatningen at det er viktig å få dette på plass. En av de diskusjonene som vil komme, og som statsråden også refererte til i sitt første svar, er om man skal gå raskere frem. Der har finansministeren tidligere varslet at man i så fall vil være opptatt av at Norden skal gå samlet fordi en norsk alenegang, eller at Norge alene strammer til reglene, også vil kunne innebære en negativ konkurransefordel for vår finansnæring.

Så det blir bare en avsluttende merknad fra min side å understreke at man i dette arbeidet også ivaretar hensynet til konkurransekraften for vår finansnæring. Vi er tjent med at vår næring kan konkurrere både på eget marked og også på det mer internasjonale markedet.

Statsråd Knut Storberget [14:52:37]: Det kan jeg si meg helt enig i. Generelt – når vi jobber med denne type direktivsaker, og også saker mot EU – er det sjelden at alenegang er noe særlig lønnsomt, både med hensyn til hva slags resultater vi vil ha, og til hvordan de nye reglene som måtte komme, fungerer. Det gjelder jo ikke bare krav til kapital. Det gjelder ikke minst den saken som går på spørsmålet om innskuddsgaranti, hvor den innsatsen som jeg forstår finansministeren har lagt for dagen både overfor kommisjonen, overfor EU-parlamentet og ikke minst overfor våre nordiske naboer, er helt avgjørende. Det er avgjort viktig at vi kan få flere med på laget i en sånn sak.

Spørsmål 5

Presidenten: Også dette spørsmålet besvares av justisministeren på vegne av finansministeren.

Gunnar Gundersen (H) [14:53:27]: Jeg har et spørsmål til finansministeren, som jeg skjønner skal besvares av justisministeren:

«EU-kommisjonen la 16. mars fram et forslag om Common Consolidated Corporate Tax Base. Forslaget innebærer forenkling av skattereglene for selskap med aktivitet i flere EU-land som er beregnet å innebære 2 mrd. euro i årlige forenklingsbesparelser. På den annen side kan forslaget anses å bryte med nærhetsprinsippet, og redusere medlemslandenes muligheter til å føre en ønsket skattepolitikk.

Hvilken holdning, og på hvilken måte har norske myndigheter øvet innflytelse på EUs prosess med regelverket?»

Statsråd Knut Storberget [14:54:08]: Finansdepartementet er godt kjent med EU-kommisjonens forslag. Forslaget går ut på å etablere felles EU-regler for å beregne skattegrunnlaget for enkeltelskaper og konserner med virksomhet i EU. Dette kan innebære en forenkling, særlig for selskaper og konserner med virksomhet i flere EU-land.

Fastsettelsen av skattegrunnlaget skal skje i et av landene der virksomheten er etablert. Skattegrunnlaget vil så bli fordelt mellom de involverte EU-landene etter en formel som bygger på landenes andel av virksomhetens arbeidsinnsats, kapital og omsetning. Reglene er valgfrie, dvs. at skattyterne fortsatt kan velge ligning etter de nasjonale skattereglene.

Forslaget gjelder bare fastsettelsen av skattegrunnlaget, ikke skattesatsene. Hvert land står fritt til å skattlegge sin andel av det beregnede skattegrunnlaget med sin nasjonale selskapskattesats.

Direktiver eller forordninger på rettsområdet skatt inngår ikke i EØS-avtalen. Et endelig direktiv på dette området inngår derfor ikke i EØS-avtalen og skal ikke implementeres av Norge. Norge har imidlertid fulgt prosessen med utvikling av dette direktivet som har pågått siden 2001, og er i likhet med for annen rettsutvikling på skatteområdet godt kjent med innholdet i det nye direktivforslaget.

For Norge vil et felles skattegrunnlag i EU først og fremst få betydning for beskatningen i utlandet av inntekter som opptjenes i filialer av norske selskaper i EU-land. Slike filialer vil etter forslaget kunne omfattes av reglene. Filialinntekter kan imidlertid, avhengig av skatteavtalen med det aktuelle EU-landet, ofte skattlegges også i Norge. Da må Norge gi fradrag i norsk skatt for skatten som er betalt i utlandet. Indirekte kan kommisjonens forslag derfor få betydning for norske skatteinntekter, men det gjelder også for alle andre slags skatteregelendringer i utlandet.

Finansdepartementet vil følge denne saken videre. Det er verdt å merke seg at det foreløpig bare foreligger et forslag fra kommisjonen, som er begynnelsen på en politisk

prosess i EU. Det er en lang vei fram mot et endelig direktiv – og ikke en helt enkel sak heller – som eventuelt må vedtas med enstemmighet i Rådet.

Gunnar Gundersen (H) [14:56:31]: Jeg takker statsråden for et grundig svar. Det er jo ikke hans spesialområde, så jeg vil bare gi noen kommentarer.

Jeg forsto statsråden sånn at det ikke inngår i EØS-avtalen, slik at Norge ikke blir pålagt å anvende direktivet. Det behøver jo ikke bety at vi ikke kan være tjent med å tilnærme oss det, og i hvert fall følge veldig nøye med i prosessen. Det er jo åpenbart, som statsråden sa, at det kunne komme til å innebære forenkling og besparelser, og at når konserner kan begynne å forholde seg til ett regelverk i stedet for 27 forskjellige regelverk, er det ganske store gevinster her. Norge, med en så utadrettet økonomi, bør være tjent med å følge prosessen veldig tett.

Statsråd Knut Storberget [14:57:21]: Det er jeg helt enig i, og jeg er viss på at finansministeren er helt enig i det. For det første følger man prosessen, men det er et stykke fram. Det er jo ikke noe argument for ikke å følge den, for det vi ofte hører i denne type saker, er at man kommer for seint inn. Man må være med så tidlig som mulig. Sjøl om man ikke er rettslig forpliktet til å implementere dette, slik man er med andre EØS-akter, så er det altså slik at filialinntektene og fastsettelsen av filialinntektenes skatt vil ha indirekte betydning for Norge. For – som jeg sa i mitt hovedinnlegg – det vil kunne innebære at størrelsen på fradraget når man skal beregne den norske skatten, blir større eller mindre, og derfor har det betydning. Det er det som gjør at det er – som også representanten var inne på – viktig at man følger denne prosessen.

Gunnar Gundersen (H) [14:58:12]: Da tror jeg ikke jeg har noe mer oppfølging enn bare å si at det er viktig at prosessen følges. Det er ikke sånn at man skal harmonisere skattesatser, men man skal harmonisere alt fra avskrivningsregler til alt annet som inngår i skatteberegningen. Det er sånn sett veldig viktig at Norge følger det ganske tett og kan ta ut de gevinstene som eventuelt kan komme fra det. Men det er åpenbart at her strider det mot ens egen mulighet til å bestemme egen skattepolitikk. Det er sikkert en ganske innfløkt sak å få igjennom, også i EU, så vi bør følge tett, og nøye, med.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Knut Storberget [14:58:54]: Jeg vil bare veldig kort si meg enig i det. Jeg tror nok representanten har et poeng: Dette er et komplisert fellesskapsforetagende. Man diskuterer ikke skattesatser. Man diskuterer altså skattegrunnlaget, og vi vet at det kan en jo ha mer enn nok problemer med å få sydd sammen nasjonalt. Så det blir spennende å se, for å si det mildt. Det andre er at dette er prosesser som jeg tror det er veldig viktig at man følger, ikke minst med hensyn til framtidige provenyer for oss sjøl, men også med henblikk på hva slags type nærings-

lovgivning vi får internasjonalt etter hvert. Dette er, som representanten påpekte, viktige instrumenter for å sikre større grad av likebehandling og forenkling, slik at det går an å drive virksomhet over landegrensene.

Presidenten: Stortinget går nå tilbake til den opprinnelige spørsmålslisten.

Spørsmål 13 er besvart tidligere.

Spørsmål 14

Fra representanten Olemic Thommessen til kulturministeren:

«Før sommeren 2011 ventes EU-kommisjonens forslag til oppfølging av EUs grønnbok om Frigjøring av de kulturelle og kreative næringers potensial. Problemstillinger omkring nettnøytralitet, digitalisering, finansiering og opphavsrett blir berørt. EUs politikk på disse feltene vil ha betydning for norsk innholdsproduksjon.

Hvilken strategi vil statsråden legge til grunn for oppfølgingen av disse problemstillingene, og i hvilken grad har norske myndigheter involvert seg i arbeidet med utformingen av disse forslagene?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 15

Per Roar Bredvold (FrP) [14:59:47]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til landbruks- og matministeren:

«På slutten av 1970-tallet ble store deler av Hedmark rammet av billeangrep på skog. Dette medførte store ødeleggelser og store økonomiske tap. Lignende har skjedd andre steder i Norge. Nå er det fare for samme ødeleggelser.

Hvordan vil statsråden bidra til at dette ikke skjer, eller at skadene blir så små som mulig?»

Statsråd Lars Peder Brekk [15:00:27]: På oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet utfører Norsk institutt for skog og landskap årlig en registrering av barkbillebestandene i samarbeid med skogbruksmyndighetene i tolv fylker. Billene fanges i feller med feromondispensere som lokkemiddel, slik det er gjort siden 1979. Fangstresultatene er et viktig grunnlag for å bedømme faren for angrep på skogen de kommende år og for å øke kunnskapen om hva som bestemmer variasjonen i billebestandene.

Skader fra granbarkbiller oppstår gjerne etter stormfelling, eller etter år hvor det har vært uvanlig varmt under svermingen på forsommeren. Etter en økning av barkbillenivået over flere år viser overvåkingen for 2010 en gjennomgående nedgang for hele landet. Dette kan trolig forklares med at fjoråret var våtere og kjøligere enn de foregående årene. Hedmark skiller seg ut som eneste fylke med en økning av barkbillenivået. Flyregistreringer viser forekomst av drepte trær i flere kommuner i dette fylket.

Varmere og lengre somre kan føre til at barkbillene reker å formere seg to ganger i løpet av sesongen. Det skjer sjelden eller aldri i Norge i dag. Som følge av de varslede klimaendringer kan dette i framtiden bli regelen snarere enn unntaket i Sør- og Midt-Norge, slik det nå er i Danmark og lenger sør i Europa.

Billene yngler i vindfelte trær, i tømmer som ligger igjen i skogen, og i hogstavfall med grov bark. Derfor er god skoghygiene det viktigste tiltaket vi kan iverksette mot billeangrep. Det er også viktig, særlig på frodig mark, at grana ikke blir stående hogstmoden for lenge. En hurtigere rotasjon av granbestandene kan stedvis være nødvendig for å motvirke katastrofer av granbarkbillen.

Jeg mener at gjeldende lover og forskrifter ivaretar hensynene til skoghygiene på en god måte, og at regjeringens aktive skogpolitikk legger opp til at vi skal nyttiggjøre oss det meste av grantømmeret før det forringes av billeangrep. Regionalt følges situasjonen tett av fylkesmenenes landbruksavdelinger og skogbruksmyndighetene i kommunene.

Selv om skoghygiene ivaretas i tråd med lover og forskrifter, kan store vindfellinger og varme, tørre somre raskt utløse barkbilleutbrudd. Norsk institutt for skog og landskap har nylig foreslått å etablere en nasjonal beredskapsplan for å kunne være forberedt på en slik situasjon. Som ledd i klimatilpasning av landbruket varsler jeg i den nye stortingsmeldingen om landbruks- og matpolitikken at LMD vil ta initiativ til å koordinere beredskapsplaner som involverer norsk skogbruk. Beredskap i forhold til insektangrep vil bli vurdert i denne sammenheng.

Per Roar Bredvold (FrP) [15:03:02]: Jeg takker statsråden for et utfyllende og godt svar. Det oppfølgingsspørsmålet jeg tenkte jeg skulle stille, svarte faktisk statsråden på – og det var altså dette med beredskapsplaner. Det er sånn som statsråden sier, at akkurat nå ser det ikke ut som det blir noen store skader på skogen, kanskje med unntak av Hedmark. Allikevel er det viktig å ha en nasjonal beredskapsplan for hvordan vi møter dette når det kommer neste gang. Da fikk jeg for så vidt svar på det, så det syntes jeg var bra.

Jeg tror ikke dette er noe spørsmål som vi skal krangle om, for vi har felles interesser og felles mål på dette. Jeg ønsker heller ikke at det nødvendigvis skal brukes penger på dette. Det er for å opplyse statsråden om hvilken tilstand det kan være i enkelte fylker når det gjelder dette, slik at statsråden er klar over det. Akkurat nå er det jo Hedmark som ser ut til å bli rammet. Så jeg er for så vidt fornøyd med dette svaret.

Det er jo store verdier som står på spill. Statsråden kan kanskje si litt om det, for det kan redusere prisen på granvirket med 150 kr til 300 kr pr. m³.

Statsråd Lars Peder Brekk [15:04:12]: Jeg er helt enig med representanten Bredvold i problemstillingen, og at det er en stor utfordring dersom vi får større angrep av granbarkbillen, som vi kan se for oss i framtiden med varmere klima og med høyere temperaturer. Da er det ikke minst viktig at skogbruket selv følger opp det lovverket,

det forskriftsverket, som går på god skoghygiene, for å ta ut og hogge skog tidlig, og unngå at døde trær er i skogen, og at vi dermed får større sjanse for angrep.

De beredskapsplanene som det jobbes med, er et viktig tiltak, det er jeg enig med representanten Bredvold i. Det er derfor vi også har jobbet med det nå. Det er klart at her kan det gjøres mye, men forutsetningen er selvsagt fortsatt at det skjer et godt samarbeid mellom myndighetene og næringen selv.

Per Roar Bredvold (FrP) [15:05:10]: Jeg takker nok en gang for svaret.

Det er klart at det er en del mer å gjøre. Nå vet ikke jeg hvor langt man har kommet på forskning på denne type biller og andre insekter som kan skade både skogen og grunnen der skogen står, så jeg håper at statsråden tar dette spørsmålet med videre i sitt arbeid – det tror jeg statsråden gjør, det har jeg tiltro til – og at også dette med beredskapsplan kommer med så godt som mulig. Akkurat nå er det barkbiller vi prater om, men det kan også være andre skadedyr som kan komme og skade skogen og det som ellers vokser og gror i skogen. Det er ikke bare trær vi prater om, men det kan også være humus f.eks., og hvordan den også blir påvirket av dette.

Men, som sagt, jeg takker statsråden for svaret, og har den største tiltro til at dette går bra.

Statsråd Lars Peder Brekk [15:06:01]: Jeg skal ikke si så mye mer enn at vi skal følge opp, slik som nevnt i mitt første svar. Jeg er opptatt av å se samarbeidet mellom skogeieren og hans ansvar og den offentlige forvaltningen og dens ansvar gjennom lovverk og forskriftsverk, og ikke minst – selvsagt – slik at en planlegger godt for å unngå slike uheldige utslag som kan komme med varmere klima og høyere temperaturer, og de utfordringene vi da får i skogen, som en har andre steder i Europa.

Spørsmål 16

Svein Flåtten (H) [15:06:52]: Det er et spørsmål til fornyings-, administrasjons- og kirkeministeren:

«EUs anskaffelsesregelverk har egne sanksjonsbestemmelser. Disse sanksjonsbestemmelsene skal implementeres i norsk rett 1. januar 2012. Ulovlige direkteanskaffelser skal etter dette regelverket sanksjoneres ved annullering av kontrakt, og det skal være et klageorgan.

Kan statsråden redegjøre for hvordan dette skal skje i Norge, og vil Norges klageorgan, KOFA, få hjemmel til å annullere kontrakter?»

Statsråd Rigmor Aasrud [15:07:28]: Et nytt direktiv om håndhevelse av offentlige anskaffelser ble vedtatt i EU i desember 2007. Formålet med det nye direktivet er å gjøre det lettere for leverandører som ikke har nådd opp i konkurransen, å sikre sine rettigheter før offentlige kontrakter inngås. Reglene har særlig fokus på håndhevelse av ulovlige direkte anskaffelser, som regnes som særlig grove overtredelser av regelverket.

Det nye direktivet innfører flere sanksjoner, bl.a. sanksjonen «uten virkning». Denne sanksjonen innebærer at forpliktelser etter en inngått kontrakt skal annulleres dersom oppdragsgiver har begått grove brudd på regelverket.

Direktivet overlater til nasjonal lovgiver å bestemme om sanksjonene etter direktivet skal ilegges av et administrativt klageorgan eller av domstolene.

Gjennomføring av direktivet reiser en rekke problemstillinger, ikke bare på anskaffelsesområdet, men også innenfor erstatnings- og kontraktsretten. Ved kgl. resolusjon av 19. desember 2008 ble det derfor oppnevnt et offentlig utvalg for å utrede og anbefale hvordan det nye håndhevelsesdirektivet skulle gjennomføres i norsk rett. Utvalget leverte sin innstilling, NOU 2010:2 Håndhevelse av offentlige anskaffelser, i april i fjor. Utvalget var delt i synet på om de nye sanksjonene skal legges til domstolene eller til KOFA. Innstillingen har nå vært på høring, og vi har mottatt 108 høringsinnspill. Også høringsinstansene er delt i synet på dette spørsmålet.

Det viser at det er et viktig og vanskelig spørsmål om de nye sanksjonene skal tillegges domstolene eller et administrativt klageorgan. Særlig den nye sanksjonen «uten virkning» er inngripende, både for oppdragsgiver og for oppdragsgivers medkontrahent. En må derfor sikre at tilstrekkelige saksbehandlingsregler og rettssikkerhetsgarantier er til stede i det organet som skal ha den nye kompetansen. Håndhevelsesorganet må også være i stand til fortløpende å håndtere midlertidige forføyninger. Jeg vil komme tilbake til Stortinget i en lovproposisjon med forslag til hvordan direktivet bør gjennomføres i norsk rett, herunder hvordan håndhevelsesystemet bør organiseres i framtiden. Debatten om de nye sanksjonene skal legges til domstolene eller et til administrativt klageorgan, må vi ta når proposisjonen er lagt fram.

På grunn av forsinkelser på EU-siden er det nye håndhevelsesdirektivet ennå ikke inntatt i EØS-avtalen. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med proposisjonen så raskt som mulig etter at direktivet er vedtatt i EØS-komiteen.

Svein Flåtten (H) [15:10:00]: Jeg takker for svaret. Jeg ser at det er en komplisert situasjon å bestemme seg for hvordan man skal håndheve dette. Jeg skjønner at statsråden foreløpig ikke har tatt noen stilling til det, men at høringsresultatene antagelig vil være avgjørende. I hvert fall tolker jeg det på den måten.

Jeg kunne ha lyst til å spørre til det siste statsråden sier om forsinkelser på EU-siden: Vil det bidra til at vi også vil få forsinkelser med implementeringen her, ikke som følge av vår egen prosess, men som følge av EU-prosessen?

Statsråd Rigmor Aasrud [15:10:48]: Vi hadde forventet at saken skulle opp i EØS-komiteen nå 19. eller 20. mai, men den er ikke meldt opp fra EU-siden. Vi har forventninger om at saken kommer opp 1. juli, og da er vi rede til å legge fram en proposisjon for Stortinget ganske snart etter at man har hatt saken gjennom EØS-komiteen. Dersom den tempoplanen holdes fra EUs side, skulle det ikke være noe behov for noen ytterligere utsettelse fra vår side. Men vi er avhengig av at saken

er innom EØS-komiteen før vi legger fram en sak for Stortinget.

Svein Flåtten (H) [15:11:25]: Dette er en sak som er svært viktig for norsk næringsliv, kanskje særlig for de litt mindre aktørene som ikke har krefter og ressurser til å ta de kampene man skal ta. Derfor er vi avhengig av at dette blir gjennomført innen den tiden som er fastsatt.

Jeg ser jo at mandatet til en viss grad er avhengig av hva som foregår andre steder. Men prøver statsråden å påvirke EØS-komiteen og de organene som der er, slik at det ikke skal bli forsinkelser – sånn at vi også øver et påtrykk og ikke bare sitter og venter på dette?

Statsråd Rigmor Aasrud [15:12:05]: Jeg kan forsikre representanten Flåtten om at vi øver påtrykk på EU for at vi skal få saken opp til riktig behandling. Og så snart saken har passert de formelle EU-organene og EØS-organene, vil vi legge fram en proposisjon for Stortinget. Jeg kan love Flåtten at det skal vi gjøre uten ugrunnet opphold.

Spørsmål 17

Fra representanten Sylvi Graham til arbeidsministeren: «Norge sendte i 2008 4,3 milliarder trygdekroner utenlands, det meste til EØS-land. Statsråd Borten Moe sier at regjeringen «er villig til å snu alle steiner for å redusere omfanget av eksport av norske trygdeordninger», mens utvalgsleder Brochmann sier man må «gjøre noe med selve ordningene».

Hvordan kan ordningene justeres for å senke utbetalingen av slike ytelser til personer bosatt i andre EU/EØS-land uten å bryte EØS-avtalen, og planlegger statsråden å forfølge noen av disse?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake. Spørsmål 18 er besvart tidligere.

Spørsmål 19

Siri A. Meling (H) [15:12:49]: Jeg har følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Samarbeidet om elsertifikatmarkedet med Sverige forutsetter at Norge gjennomfører direktiv 2009/28/EC, fornybardirektivet. Regjeringen har lenge vært klar over at direktivet er EØS-relevant, men har allikevel ennå ikke sluttført forhandlingene med EU om hva som skal være Norges forpliktelser i disse spørsmålene.

Når kan vi forvente at en avtale er på plass, og kan investorer til fornybare prosjekter få statsrådets garanti på at elsertifikatmarkedet faktisk etableres som planlagt 1. januar 2012?»

Statsråd Ola Borten Moe [15:13:31]: Det er riktig at samarbeidet med Sverige forutsetter at Norge gjennomfører EUs fornybardirektiv. Vår særegne situasjon med en vesentlig høyere fornybarandel enn andre land innebærer

imidlertid at direktivet ikke vil ha tilsvarende virkninger for reduksjonen av fossilbasert energiproduksjon i Norge som i EU.

Vi har hele tiden vært opptatt av framdriften i arbeidet med fornybardirektivet. Vi deler EUs ambisjoner på fornybar energi, og vi er innstilt på å øke vår fornybarandel utover nivået i 2005. Det er viktig å finne en balansert løsning mellom direktivets krav og Norges særegne situasjon.

Så snart vi har en enighet om norske tilpasninger med kommisjonen, vil utkast til EØS-vedtak kunne behandles i EU, og deretter vil EØS-komiteen kunne fatte vedtak.

Jeg vil imidlertid understreke at dette ikke bare dreier seg om å bli ferdig med forhandlingene raskest mulig. Det er veldig viktig at vi oppnår forhandlingsløsninger som også reflekterer Norges særegne situasjon på energiområdet. Jeg legger derfor også stor vekt på at vi skal oppnå et best mulig resultat for Norge i forhandlingene med kommisjonen.

Jeg er klar over at vi har et krevende løp framfor oss, men jeg føler meg trygg på, som jeg også har kommunisert utad ved flere anledninger, at vi har et EØS-vedtak på plass i god tid før oppstart av sertifikatmarkedet med Sverige 1. desember 2012.

Siri A. Meling (H) [15:15:04]: Jeg takker statsråden for svaret. Fra Høyres side er vi opptatt av å få en god løsning på plass, men vi føler samtidig en berettiget utålmodighet i forhold til at avtalen burde vært på plass når vi ser på tiden som norske myndigheter har brukt, i forhold til både å begynne forhandlingene og å kjøre prosessen. Det er klart at nå vil jo også EU være klar over at Norge er i tidsnød når det gjelder faktisk å komme i havn. Jeg vet ikke hva statsråden tenker rundt det å oppnå et godt resultat i forhandlingene når EU er veldig klar over at Norge er avhengig av å få til en avtale før elsertifikatmarkedet faktisk trer i kraft, og om Norge på den måten har svekket sin forhandlingsposisjon.

Statsråd Ola Borten Moe [15:16:01]: For å ta det siste først: Nei, jeg føler ikke at vi har svekket vår forhandlingsposisjon. Jeg tenker også at det er viktig for regjeringen i enhver forhandlingssituasjon med EU å forsvare det som er norske interesser, slik at direktiver som skal implementeres, blir gjort på en forstandig og god måte, som jeg også vet at partiet Høyre er opptatt av, ikke minst i forhold til spørsmålet som kommer umiddelbart etter dette.

Så mener jeg at vi også har kommunisert svært tydelig at det er viktig for regjeringen å komme i havn med dette i tide til at vi kan få implementert vedtaket og være i stand til å få på plass det felles elsertifikatmarkedet som planlagt 1. januar 2012. Vi bruker nå tiden så godt og så effektivt vi kan for å nå det målet.

Siri A. Meling (H) [15:16:58]: Det å ha langsiktighet, forutsigbarhet, for de store investeringene som vil være innenfor fornybar-energi-sektoren, er helt avgjørende for at investorene faktisk kommer på banen. Og den usikkerheten regjeringen selv har skapt ved i hvert fall tre anled-

ninger – ved endringen som ble gjort i forhold til biodieselavgift, endringen som ble gjort i forhold til løftet om overgangsordninger på elsertifikatmarkedet, og noen vil også si at statsråden skaper litt usikkerhet rundt ambisjoner på offshore vind – gjør at en gjerne blir ekstra sårbar i forhold til innføringen av elsertifikatmarkedet. Så mitt spørsmål er igjen om statsråden da kan garantere at elsertifikatmarkedet faktisk er på plass og trer i kraft 1. januar 2012?

Statsråd Ola Borten Moe [15:17:55]: Ja, vi har som et klart mål, et klart kommunisert mål fra min side og fra regjeringens side, at vi skal ha et felles elsertifikatmarked med Sverige på plass fra 1. januar 2012. Det arbeider vi som sagt for å nå, og jeg føler meg også trygg på at det kommer til å skje.

Jeg er enig i behovet for langsiktighet i energipolitikken. Der mener jeg regjeringen har vært langsiktig og forutsigbar. Vi har nå kommunisert at vi ønsker dette felles sertifikatmarkedet. Vi har nådd fram til en avtale med Sverige, og det kommer til å være et godt og trygt rammeverk rundt utbyggingen av fornybar el i Norge i tiåret som kommer.

Spørsmål 20

Nikolai Astrup (H) [15:19:04]: «EUs rammedirektiv om økodesign innfører felles krav til økodesign for energi-relaterte produkter. EU legger til grunn en primærenergifaktor som i praksis favoriserer gassdrevne produkter over elektrisitetsdrevne produkter.

Hvilke konsekvenser mener statsråden dette direktivet vil ha for norske forbrukere og produsenter av produkter som benytter direktevirkende elektrisitet, og hva har statsråden foretatt seg for å få gjennomslag for Norges syn og særstilling i EU-lovgivningen?»

Statsråd Ola Borten Moe [15:19:42]: Økodesign-direktivet etablerer en ramme for å fastsette krav til miljøvennlig utforming av energirelaterte produkter. Krav til de enkelte produktgruppene blir fastsatt av kommisjonen i egne forordninger. Det arbeides med å utarbeide økodesignkrav til en rekke ulike produkter. Produkter som skal omsettes innenfor EU/EØS-rammer, må oppfylle de kravene som blir fastsatt.

Fra norsk side er NVE tildelt oppdrag om oppfølging av økodesign-direktivet, herunder oppfølging av EUs forarbeid, gjennomføring i Norge, informasjon til det norske markedet og tilsyn. NVE tar hensyn til norske forbrukerinteresser, energisystemet og næringsinteresser i kontakten med EU-systemet. NVE har også rettet stor oppmerksomhet mot å informere norske interesseorganisasjoner og norske produsenter om mulighetene til å delta i og å påvirke de ulike prosessene.

I de økodesignforordningene som i dag er fastsatt, benyttes det ikke primærenergifaktorer til å beregne energieffektivitet. Framover kan det komme krav til produkter der en primærenergifaktor benyttes, som spørsmålsstillin-

gen tar opp. Det kan i praktisk favorisere produkter basert på naturgass over produkter basert på elektrisitet. For eksempel sendte kommisjonen sommeren 2010 arbeidsdokumenter om økodesignkrav til varmtvannsberedere ut på høring. Beregningsmetodene var der utformet på en måte som medførte at kravene til større elektriske varmtvannsberedere ble urimelig høye, mens kravene til beredere basert på gass var mindre strenge. Slike krav ville være uheldige for norske forbrukere, da det er svært mange som ikke har mulighet til å benytte andre energibærere enn elektrisitet. Slike krav vil også kunne være uheldige for produsenter av varmtvannsberedere basert på elektrisitet.

Både NVE og Olje- og energidepartementet har henvendt seg til kommisjonen om saken. I sitt høringssvar til kommisjonen viste NVE til at kravene i arbeidsdokumentene ikke var tilpasset norske forhold, og at kravene kunne ha uheldige konsekvenser i Norge. Olje- og energidepartementet har tatt opp saken i møte med kommisjonen. I møtet ga kommisjonen klart uttrykk for at forslaget vil bli justert, slik at større elektriske varmtvannsberedere fortsatt skal være tilgjengelige på markedet. I møte i regulatorisk komité for økodesign 11. april i år ble dette igjen framholdt av kommisjonen.

NVE vil følge det videre arbeidet med økodesignforordningene tett.

Nikolai Astrup (H) [15:22:24]: Takk til statsråden for svaret.

Det gleder meg å høre at departementet har vært i kontakt med kommisjonen om dette spørsmålet. Det gleder meg også å høre at NVE jobber opp mot kommisjonen og sine europeiske forbundsfeller på dette området, fordi det er spesielt viktig.

Det jeg er opptatt av, er at det må være avgjørende viktig for Norge at primærenergifaktor ikke blir veiledende norm, ikke bare for varmtvannsberedere, men også på andre områder hvor det kommer forordninger. Her må det være viktig at statsråden ikke bare følger opp overfor varmtvannsberederproblematikken, som jo er sentral, ikke minst fordi vi har store produsenter av varmtvannsberedere i Norge – det kan høres marginalt ut, men for OSO er det helt sikkert ikke det – men også at man i fremtiden bidrar til at primærenergifaktoren ikke favoriserer gass over elektrisitet, spesielt fordi vi jo satser mot et fornybart Europa.

Statsråd Ola Borten Moe [15:23:35]: Jeg er langt på vei enig med representanten i problemstillingen. Selvsagt følger vi dette direktivet og dette arbeidet bredere enn arbeidet spesifikt med varmtvannsberedere. Det ene per-

spektivet er selvsagt at vi har store produsenter, det er en viktig næringsvei i Norge. Det andre er at vårt energisystem ikke er rigget for å implementere gass i husholdningene i det omfanget som man har i mange andre europeiske land. I dette tilfellet, som i mange andre tilfeller, vil det være vår jobb og vår plikt å sørge for at forordninger og krav fra EU-siden blir tilpasset norske forhold, slik at man får en fornuftig implementering.

Så skal jeg ikke fra Stortingets talerstol garantere for hva som kommer til å være innholdet i EUs direktiv i fremtiden, det ville i så fall vært svært ambisiøst. Men vi kommer selvsagt til å arbeide etter de retningslinjene som jeg opplever at vi er rimelig samstemte om.

Nikolai Astrup (H) [15:24:43]: Det er helt åpenbart at statsråden og jeg ikke er spesielt uenige om hva som må være målet. Så er spørsmålet i hvilken grad vi klarer å medvirke til å endre EUs politikk på dette området, og et sentralt argument for statsråden overfor EU må jo være at dette heller ikke er i EUs interesse, at det slår i hjel andre tiltak som EU er opptatt av å fremme, f.eks. EUs fornybardirektiv, hvor man på kort sikt vil bidra til reduserte klimagassutslipp i mange europeiske land ved å bruke gass fremfor elektrisitet, men på lang sikt vil man legge opp til å opprettholde store klimagassutslipp der man burde ha redusert dem. Dette er gode argumenter som jeg håper at statsråden tar med seg når han er i Brussel og argumenterer for Norges syn på dette. Dette er ikke minst viktig fordi Norge har en ambisjon om – og statsråden har jo også uttalt at vi har en ambisjon om – å spille en betydelig rolle når det gjelder produksjon av fornybar energi, også i et europeisk perspektiv.

Statsråd Ola Borten Moe [15:25:47]: Igjen er jeg rimelig enig i utgangspunktet. Vi vil fortsette å arbeide generelt etter de retningslinjene som jeg her trakk opp, både i denne og i de andre sakene. Så er det slik at jeg og representanten nok kan være uenige om Norges tilknytningsform til EU, men er rimelig enige om at vi skal ha en aktiv politikk der vi prøver å påvirke så godt som råd er.

Så skal jeg avslutte med å si at også gass etter mitt skjønn vil måtte spille en betydelig rolle i løsningen på Europas klimautfordringer. Mer gass og mindre bruk av kull vil være et betydelig framskritt og et betydelig skritt på veien mot målet om å løse klimautfordringene i Europa.

Presidenten: Dermed er sak nr. 2 ferdigbehandlet. Sak nr. 3 er allerede behandlet.

Forlanger noen av de to representantene som er igjen i salen, ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.